Anul IV ARAD SÂMBĂTĂ 26 FEBRUARIE, (10 MARTIE) 1900 **Nr. 38**

REDACȚIA
Arad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria: pe un an 20 cor. pe 1/2 an 10 cor.; pe 1/4 de an 5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
N-rul de Duminecă pe an — 4 coroane. —
Pentru România și străinătate pe an: 40 franci.
Manuscripte nu se napoiază

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA:
Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERȚIUNILE:
de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b., și timbru de 60 bani de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Scrisori nefrancate nu se primesc.

Anul IV. Numĕr de Duminecă **Nr. 9**

RĔTĂCIȚII.

In ziua de 16/28 Februarie judecătoria cercuală din *Buteni* a osândit pe patru țĕrani Români la câte 8 zile arest și câte 10 coroane amendă, ear' pe alți trei țĕrani la câte 10 zile arest și câte 10 coroane amendă, precum și la plata cheltuelilor de judecată.

Dacă eram acolo, rugam pe judecătorii să le dea încă și mai mult, pentru că numai așa se poate stîrpi un păcat greu ce s'a încuibat prin unele sate românești de prin comitatele Arad, Cianad, Bichiș și Bihor, păcatul că **unii Români își părăsesc legea strămoșească** și trec la *„pocăiți“*, cum li se zice unor smintiți la cap și sĕci în suflet.

Cei osândiți în Buteni au păcătuit însă nu numai prin părăsirea legii lor strămoșești, a scutului prin care de mii de ani am rĕmas *Români*, ci la o înmormântare din comuna Bonțești, ei *au batjocorit cele sfinte*. Unul dintre ei a mers până acolo cu blăstămăția, că s'a repezit să rupă crucea, ear' de pe coștiugul morței, care era mama sa, a șters semnul *crucii* și toți cei osândiți au încercat să împedece pe preot să înmormânteze, voind ca *ei* să facă înmormântarea.

Un păcat mai greu nici că se poate sĕvîrși. Ni se pare chiar, că legea este prea domoală față de acești *mișei*. Ori că 'i-a luat ca pe niște *nenorociți*, cari nu știu ce fac, și astfel 'i-a pedepsit cu blândețea Mântuitorului nostru Isus Christos, care zi ese: „Iartă-le lor, că nu știu co fac“. . .

Din parte ne d'asemeni ne vine a crede că e la mijloc nepriceperea, întunecimea minții. Nu ne vine a presupune că Român cu sufletul întreg poate să cadă în păcatul să ridice toporul împotriva sfântului altar dumnezeiesc la care ne-am adăpostit cu toții. Nu, nefericiții aceștia de „pocăiți“ sunt parte înguști la cap, înșelați de alții, parte niște oameni cu fire rĕsbunĕtoare și nemernici cari sub cuvĕnt că propovăduesc sfânta evanghelie, caută să se căpĕtuiască.

Știm anume, că prin satele mari ale câmpiei comitatului Aradului sunt așa zișii *capi* d'ai „pocăiților“ cari trăiesc din cât înșală dela țĕrani. Este un cismar, care a ajuns popă pocăit și curĕnd e vorba să-l facă vlădică.... Pot fi oameni cu mintea întreagă cei cari se iau după asemenea „prooroci“ mișei?

De bună samă că nu.

De aceea nu putem îndestul de mult îndemna pe sătenii noștri să se țină departe de așa zisele „adunări“ ale pocăiților, să nu se facă de rîs și să nu-'și facă de rîs neamul părăsind legea în care s'au născut și trăit.

A te pocăi de păcatele ce ai sĕvîrșit poți doar și în sînul bisericei noastre creștine. Pocăiții adecă mai ales prin *pocăința* de care se arată pătrunși, câștigă încrederea oamenilor. Și dacă vre-un sătean are vre-o supĕrare pe cei aproape de altarul Domnului, nu altarul are să-'l zdrobească, ci prin cucernicie și vieață plină de virtuți să-'l facă a se rușina și în urmă a se îndrepta pe cel ce s'abate dela căile dreptății...

Așa ne învață evanghelia, ear nu să umblăm pe căile deșertăciunilor ca așa zișii pocăiți, cari în cele din urmă, cum s'a întêmplat și la Bonțești (pe Crișul-Alb, aproape de Buteni), au ajuns și în—temniță.

Cei cari așa se poartă, nici nu sunt vrednici decât ca legile să-'i osândească greu, ear semenii lor să se întoarcă de ei cu scârbă și rușine.

Situația în Austria *se îngreunează pe zi ce trece. Azi e aproape dovedit, că nici primul ministru Körber nu poate lucra cu Reichsrathul, așa, că va trebui să disolve marele sfat împĕrătesc. Cât despre conferențele de împăciuire între Germani și Cehi, certați asupra chestiei limbei, s'au terminat și ele fără nici un resultat.*

*

Fundația Gojdu. In zilele de la 1 până la 5 Martie n. a ținut representanța fundațiunii Gozsdu ședințe pentru examinarea socotelilor anului 1899, pentru facerea preliminariului pe anul scolar 1901 și pentru censurarea inventariului.

S'a constatat, că averea întreagă a fundațiunii „Gozsdu“ a crescut până la suma de 3.593,435 cor. 64 bani

Dintre hotărîrile aduse cea mai însemnată este: *pregătiri pentru zidirea nouă a ca elor fundațiunii în Budapesta.*

Au fost de față membrii comitetului fundațiunii: In. P S. Sa Archiepiscopul și Metropolitul Ioan Mețianu, ambii episcopi sufraganĭ, Ilustr. Lor Nicolae Popea și Iosif Goldiș, d-nii Dr. Iosif Gall, membru al casei magnaților, Ioan cavaler de Pușcariu, jude de Curie pens., Georgiu Serb, deputat dietal, Parteniu Cosma, directorul „Albinei“ și Dionisiu Poynàr jude de tribunal.

*

E mai bine d'o sĕptĕmână, de când apar în ziarul nostru articolele dlui Eugen Brote. Dintre adevărurile spuse, unele pot să supere mult pe dl dr. I. Rațiu. Cu toate acestea, ziarul d sale n'a zis un singur cuvĕnt și credem că nici nu va zice.

„La Roumanie“, *organ conservator din București, crede că i servește dlui Rațiu, luându-i apărarea și năpustindu-se în același timp asupra dlui Sturdza pe care-'l acuză pentru articolele dlui Brote.*

Nu ne-am simți de cât mândri, când am putea să zicem, că un bărbat de stat ca dl D. A. Sturdza stă atât de aproape de noi, încât se îngrijește să avem articole de interesul și valoarea celor ce publicăm. Vorba e însă că on. nostri confrați dela „La Roumanie“ afirmă acest lucru numai să poată presinta articolele dlui Brote ca o rĕsbunare a dlui Sturdza pentru epistola prin care dl Rațiu se declarase mulțumit de resolvarea afacerii rentei.

Asigurăm, și am putea să le dovedim cu cartea dela osta că articolii dlui Brote sunt sosiți cu mult nainte de a fi scris dl Rațiu epistola sa redacției susamintitei foi din București.

Ce rĕmâne atunci în picioare din articolul de Mercuri (7 Febr. n.) al ziarului „La Roumanie“? Eată ce: supărarea că se afirmă: „dl Rațiu n'a contribuit prin nici un ban la înființarea „Tribunei“ nici la susținerea ei“, ci a venit la Sibiu după-ce tribuniștii jerfiseră zeci de mii de florenĭ și stăluseră cu anii în temnițele ungurești; a venit făcându-i-se pensie *în ședința comitetului național* presidat de dl Brote.

Dacă onorații confrați dela București nu cred lucrul acesta, n'au decât să întrebe pe dl Rațiu.

Ce măsură înțeleaptă era din partea comitetului ca el să pună pe presidentul sĕu la adăpostul mizeriilor zilei, se dovedește mai ales prin cele ce au urmat: causa națională s'a compromis când dl Rațiu a crezut să regulezе *averea națională în chipul cum îi convinea d-sale, ear nu cum zicea* majoritatea *comitetului.*

„La Roumanie“ *în tot casul ar face mai cu minte să nu pună în discuție afaceri pe cari nu le cunoaște deplin.*

Noi nu-i obiecționăm pentru felul cum combate pe liberali și junimiști.

Nici n'am zis că partidul conservator ori un membru al lui nu-'și iubește neamul. Am avea deci tot dreptul să cerem, ca nici confrații dela București să nu împartă pe Românii d'aici în tabere! *Confrații dela Ziarul „Roumanie“ îi presintă adică buni, oneşti și înțelepți numai pe cei din jurul dlui Rațiu... Rĕu face. Nu de alta, dar admițând asta, ar ieși treaba, că în Ardeal și Țeara Ungurească* Românĭ buni *abea sunt câți să-i numeri pe degete... Ear acesta nu o pot crede confrații bucureșteni.*

DIN ROMANIA

Instalare.

Duminecă, 20 Februarie, a avut loc la palat investitura P. S. Sale Archiereului Gherasim Safirin Craioveanul, ales Episcop al eparchiei Roman.

Rĕspunzând la cuvêntarea noului Episcop, M. S Regele s'a rostit astfel:

„Prea Sfinte părinte,

„Chemat ca Episcop la cârmuirea spirituală a eparchiei Romanului, prin alegerea mărei adunări, cu vie mulțămire 'ți-am încredințat toiegul pastoral, ca semn al acestei vrednicii.

„Puține zile a dăruit Cerul predecesorilor Prea Sfinției Tale întru îndeplinirea îndatoririlor lor pe acest vechiu scaun episcopal: unul după altul, în scurt timp, au trecut într'o vieață mai bună. Din tot sufletul doresc ca Prea Sfinția Ta să păstorești un lung șir de ani, în sĕnătate și liniște, turma încredințată pazei Tale, fii pentru dînsa o pildă vie de cuviosie și de fapte bune, îndeamn'o necurmat la simțimîntul religios și la datoria creștinească, arătându-i că, în ceasurile de grele încercări și de durerĭ, numai în o adâncă credință se poate găsi reazem și alinare.

„Nădăjduiesc că povețele și stăruințele Prea Sfinției Tale, ca o sĕmînță bună, vor fi rodnice în acest bine pregătit ogor al eparchiei Romanului, unde, de veacurĭ, iluștri și vrednicĭ păstorĭ au sădit iubirea de Dumnezeu, alăturea cu iubirea de țară. Acolo marele și neuitatul Episcop Dositeiu a scris psaltirele în limba românească; acolo, pentru prima oară a răsunat la auzul poporului cuvêntul lui Dumnezeu în graiul strămoșesc. Lui Dositeiu datorim dar strînsele și neprețuitele legăturĭ ce fac nedespărțite în inima Românilor Religia și Patria, cari astfel 'și au neînfrântul lor adăpost în Biserica națională.

„Te duci, acum, Prea Sfinte părinte, în eparchia Ta, spre a o oblădui cu dragoste și îngăduință; fii pentru credincioșii un adevĕrat părinte și un blajin sfătuitor, ear neîncetat înaltă în vechea biserică a lui Petru Rareș, rugile Tale către A Tot Putintele ca să reverse binecuvêntările Sale asupra scumpei noastre țĕrĭ.

„Mulțămesc călduros Prea Sfinției Tale pentru cuvêntarea ce ne-ai rostit și 'ți urez anĭ multĭ și fericiți pe acest scaun al Romanului, împodobit cu numele atâtor lerarchi, carĭ au fost fala bisericei autocefale române“.

*

Marea frescă a Ateneului.

In ședința secțiunei frumoaselor arte, care s'a întrunit Luni seara la Ateneu, fiind față d nii: N. Grigorescu, Mirea, Stăncescu, G. Ștefănescu, Voinescu și alții, s'a hotărît:

1) Numirea unei comisiunĭ care să aleagă scenele din istoria culturală a Românilor, carĭ vor figura în marea frescă din sala conferențelor. In comisiune au fost aleșĭ dînii: Grigorescu, Mirea, Mincu, Stăncescu, G. Dem. Teodorescu, N. Ionescu și V. A. Urechiă. Secțiunea s'a înțeles asupra primului și ultimului tablou din frescă. Cel dintâiu va representa trecerea oștirilor romane, în frunte cu Traian, peste podul lui Apolodor pentru a cuceri Dacia; cel din urmă va representa încoronarea ca Rege a M. S. Regelui Carol I.

Se va publica concurs între pictorii românĭ pentru executarea acestor două subiecte.

2) In cursul lunei Martie se vor da două audițiunĭ musicale sub conducerea maestrului G. Ștefănescu.

Se va face între altele și musică națională retrospectivă. Joi se organisează programul primei audițiunĭ, care s'a fixat pentru seara de 9 Martie.

Instalarea de la Belinț.

Sosirea comisarului și primirea lui în Chiseteu. Deputația din Belinț. Banderiu și plecarea din Chiseteu. Primirea solemnă în Belinț. Actul instalării în sfânta biserică. Banchetul.

După-ce Venerabilul Consistor diecesan și bunul nostru Episcop, Prea Sânția Sa Dl Iosif Goldiș a numit și l-a hirotesit ca protopresbiter pe presbiterul și profesorul de sta teologie, *Gherasim Sêrb*, — a urmat în ziua de 20 Februarie 1900 instalarea prin Prea Cuviosia Sa protosincelul *Vasilie Mangra*, ca comisar consistorial.

Sâmbătă, în 19 Februarie 1900, cu trenul dinspre Timișoara sosește la Chiseteu domnul comisar, unde este întîmpinat de noul protopop, de dl administrator protopopesc Lucian Șepețian și de mai mulți preoți și onorațiori din această comună. — Până seara s'au făcut toate lucrările trebuitoare, pentru-ca actul festiv al instalării să decurgă în cea mai bună ordine.

* * *

Duminecă, în 20 Februarie, la oarele 8½ dimineața, sosește în Chiseteu deputația preoțimei și ia poporului din tract. Oratorul, care a bineventat pe Prea Cuviosia Sa dl protosincel Vasilie Mangra, a fost vrednicul preot *Adam Groza* din comuna Coșteiu.

Pătruns de însemnătatea și valoarea actului, cu conducerea căruia este însărcinat Prea Cuviosia Sa, — dă expresie bucuriei generale și se declară mulțumit pentru înțelepciunea Prea Sânției Sale d-lui Episcop diecesan și ia Venerabilului Consistor, care a dispus, ca protopresbiter al trac-

tului Belinţ să fie numit şi hirotesit părintele-profesor Gherasim Sêrb. Termină cu urări călduroase la adresa P. S. Sale şi-a Prea Cuvioşiei Sale d-lui comisar.

In rĕspunsul seu, părintele *Mangra* arată lipsa de preocupări personale şi dragostea curată, ce o poartă Prea Sânţia Sa şi Consistorul diecesan pentru interesele bine-pricepute ale bisericei şi neamului. Asigură, că este trimis să sĕvîrşească în numele Prea Sânţitului un act, care are mare importanţă pentru clerul şi poporul tractual. Isi dă apoi părerea, că clerul şi poporul convins de adevĕrul, că aici n'au influenţat presiuni din vre-o parte ori din alta, şi speră că se va păstra cea mai perfectă ordine spre fala preoţimei şi-a poporului tractual. Termină urând sănĕtate şi fericire clerului şi poporului, la ce toţi cei de faţă au erupt în puternice strigăte de „să trăească".

* * *

Este momentul plecării. Treascurile bubuiau. Lumea multă, care umplea curtea părintelui administrator Şepeţanu, a grăbit să se arangeze. Şirul de 100—120 călăreţi, cari încungiurau cele 70 de trăsuri şi forma banderiul, avea aspectul unui cortegiu de nuntă boerească! Iţi era mai mare dragul să priveşti podobele cailor atât de la trăsuri, cât şi mai ales pe ale călăreţilor, — toate în panglici treicolore.

Ajunşi în Belinţ, credincioşii în haine de sĕrbătoare stau gata pe lângă casele lor să plece la s-ta biserică. Grosul poporului însă, din comună şi din tract era deja adunat la sfînta biserică.

Aici au vorbit părintele local *Căprariu* şi notarul din Chiseteu, dl Popescu Gherda. Părintele *Căprariu*, în cuvinte foarte avĕntate dă expresie bucuriei, ce-o simte comuna bisericească din Belinţ şi — crede — că întreg tractul, când astăzi poate saluta în persoana noului protopop pe fiitorul lor şef.

Speră, că prin dragoste şi înţelepciune tractul va fi condus la fericirea, ce o doreşte. Terminând urează ani mulţi protopopului şi comisarului consistorial.

Dl *Popescu* Gherda cu avĕnt poetic şi foarte emoţionat bineventează pe părintele protopop, dorind să strălucească lumina minţii lui ca soarele, ca astfel să împărtăşească de lumină pe toţi carî sunt fii seî sufleteşti. Termină în poesie, urând noroc şi fericire părintelui protopresbiter spre mărirea lui Dumnezeu şi fala naţiunii,

In rĕspunsul sĕu, părintele protopop, dl *Gherasim Sêrb*, arată, că a venit cu duhul blândeţelor şi este trimis să propovĕduiască dragostea între fraţi şi buna înţelegere. — Mulţumeşte oratorilor şi-'i încredinţează de toată bunăvoinţa şi roagă poporul să-'l considere ca pe unul, care poartă în suflet dragostea curată pentru tot ce-i bun, nobil şi folositor. — Tunete de să trăiască acopĕr cuvintele din urmă ale părintelui protopop după carî se intră în biserică.

Se începe serviciul divin. Slugeşte Prea Cuvioşia Sa dl protosincel *Vasilie Mangra*, avĕnd la dreapta pe noul protopop, la stânga pe păr. adm. Lucian *Sepeţiaun*, pe preoţii: *Romul Secoşan* din Ictar şi *Dimitrie Popovici* din Budinţ.

Intreg serviciul divin a fost nu se poate mai frumos, mai înălţător. Infăţişarea apostolească a protosincelului, glasul dulce, blând şi plin de pietate al protopopului, — vocile plăcute ale celorlalţi părinţi liturgisitori au făcut, ca să fim cu toţii transpuşi cu sufletul şi cu inima la Dumnezeu. — A plăcut tuturor priceasna cântată — bas-solo — de învĕţătorul Traian Cărăbaş, din comuna Balinţ.

După priceasnă a urmat însuşi actul instalării.—Poporul credincios şi clerul, sta în cea mai mare încordare, ascultând predica admirabilă a Prea Cuvioşiei Sale Părintelui Mangra, cu care-'l introduce pe noul protopresbiter. Vorbeşte cu multă vervă despre importanţa postului, şi prin o admirabilă paralelă conclude, că să nu fim noi ca fariseul, care a crezut că numai el e singur drept, ear' alţii sunt pĕcătoşi, ci prin postul cel adevĕrat, al faptelor bune să ne facem vrednici de împĕrăţia lui Dumnezeu. Aduce exemple din istorie despre Greci, Spartani, apoi despre împĕraţii romani: Numa Pompiliu şi Iuliu Cesar, carî ori de câte ori sĕvîrşiau un lucru de însemnătate mai mare, postiau. Trecĕnd la testamentul vechiu şi nou arată, că Moise precum şi Iusus Christos au postit 40 de zile şi 40 de nopţi,—primul primind tablele legii, ear' Mântuitorul pregătindu-se pentru opera cea mare a rescumpĕrării neamului omenesc.

Ajuns la momentul decisiv arată, că Prea S. Sa şi Ven. consistor — neinfluenţat de nimeni, a numit după cea mai bună ştiinţă şi cunoştinţă pe presbiterul Gherasim Sêrb, care este representantul poporului faţă de Episcop, al Episcopului şi consistorului faţă de popor. Roagă pe noul protopop să muncească cu cunoscuta-'i inteligenţă, cu bunătatea şi blândeţa-'i caracteristică, şi aşa speră, că clerul şi poporul tractual va fi norocit şi fericit. Incheie zicĕnd: „Vremea postului s'o începem luminat Să postim veselindu ne cu duhul să postim nu numai cu trupul, ci şi mai ales cu duhul."

După acestea dispune să se citească actele referitoare la instalare.

I. Ordinul Prea Sfinţitului Episcop, prin care însărcinează pe Prea Cuvioşia Sa Dl Vasilie Mangra ca comisar consistorial;

II. Circularul, adresat clerului şi poporului tractual, în care se face de Prea S. Sa cunoscută numirea şi hirotesirea ca protopresbiter al Belinţului a părintelui profesor Gherasim Sêrbu;

III. Singhelia (Grammata) archierească, prin care se institue după toate formele legilor noastre bisericeşti de protopresbiter— părintele şi profesorul de st. teologie din Caransebeş, Gherasim Sêrb.

In urma cetirii acestor documente, predându-i singelia, comisarul se adresează din nou protopopului, punĕndu-'i la suflet împlinirea cu scumpătate a tuturor datoriilor împreunate cu noul sĕu post şi încheie urându-i ani mulţi şi norociţi. (Corul intonează la mulţi ani).

Cuvĕntarea de instalare a părintelui protopresbiter, aşteptată cu multă încordare, va trebui s'o dau publicităţii cu alt prilegiu mai ales ca să se vadă, şi lumea să creadă pentru-ce atât mulţimea mare a poporului, cât şi clerul cu inteligenţa de faţă a plâns în mod sfăşietor, sub impresia ideilor alese, a expunerii măestre, dar îndeosebi pentru rugăciunea făcută ca invocaţie în faţa altarului!

Rog deci on. public să fie indulgent, căci numai pentru motivele arătate am ţinut să dau de altă-dată şi separat această predică.

După sĕvîrşirea serviciului dumnezeiesc, Prea Cuvioşia Sa dl protosincel, Mangra, Părintele protopop Sêrb, clerul şi o parte din representanţii poporului se retrag în şcoala învĕţătorului Pava, petrecuţi de strigătele de „să trăiască" ale mulţimei.

Comunicându'i se părintelui protopop că sunt la ordinea zilei presintări le, a intrat într'o odae a simpaticului dascăl Pava unde rĕnd pe rĕnd s'au presintat 10 deputaţiuni, din diferite comune, spre a-'şi arĕta omagiile şi alipirea faţă de noul lor păstor sufletesc.

Dintre aceste deputaţii am remarcat pe cea din Belinţ, pe cea din Ohaba-Forgaci în frunte cu tinerul preot George Maghiariu; pe cea a clerului, apoi a corpului didactic şi altele, ale căror nume de comune îmi scapă.

(Sfîrşitul peste o septĕmână).

Iubileul primarului Aradului.

Mâne îşi serbează dl *Salacz* Gyula, primarul oraşului nostru, iubileul de 25 ani de când este primar. Funcţionarii comunali precum şi şcolile, încep sĕrbătoarea încă azi, la orele 5, când iubilantul va primi felicitările în sala cea mare a primăriei.

Congregaţia comitatului va ţine mâne la oarele 10 adunare generală, extraordinară, sub presidenţia fişpanului, în onorea iubilantului.

La 10 ½ vor fi presentările diferitelor delegaţiuni.

OSÂNDIREA DUELULUI.

Tribunalul din Budapesta a adus Marţi o judecată care a surprins pe multă lume. Mai acum este anul, Rakovszky făcuse în Dietă pomenire de o glumă pe socoteala deputatului Zeyk Acesta s'a simţit vătămat şi a chemat la duel pe Rakovszky. Martorii acestuia s'au învoit deşi au declarat că nu găsesc nici o vătămare de onoare în cele zise de Rakovszky.

Potrivit legii, care pedepseşte duelul, cei doui duelanţi au fost urmăriţi şi astfel Marţi s'a adus judecată. A surprins pe toţi că lui Rakovszky 'i-s'au dat *două septămâni temniţă* ear lui Zeyk numai *8 zile*. Judecătorul a motivat aşa: dacă acesta din urmă a fost atât de inversunat că ţinea cu ori-ce preţ să se bată, Rakovszky trebuia *să fie mai cuminte şi să nu primească a se bate pentru ori-ce fleac.*

*

Şi mai interesant e faptul următor: Holló redactorul ziarului „Magyarország" a scris o epistolă vătămătoare la adresa lui Eötvös, pe care l presupuse că a publicat în contra lui ofense în „Egyetértés". Eötvös a trimis lui Holló martori pe Hentaller şi Szatmáry, carî după ce i-au declarat lui Holló că nu Eötvös a scris contra lui, l'au întrebat dacă mai menţine cuvintele vătămătoare la adresa lui Eötvös.

Holló a respuns că *da*.

Departe de a-l provoca la duel, martorii au scris pur şi simplu lui Eötvös că nu socotesc cuvincios un duel cu Holló, deoare-ce acesta *caută ceartă cu luminarea şi unor pricinaşi de felul acestora, nimeni nu e dator să dea nici o atenţie.*

Din presa României.

Scandalul Ghenadie. Cetim în „România Jună": „Archiereul Ghenadie nu se lasă. Voturile pe carî le-a primit deunăzi la alegerea episcopului de Roman, i au dat curagiu. După-ce 'şi-a făcut cărţi de visită pe care se presenta lumi drept „metropolit canonic", acum caută cu ori ce preţ a provoca scandaluri.

„Aşa, fostul metropolit a cerut actualului voie a oficia azi, Duminecă la metropolie. Dar' nu 'i-s'a dat voie. 'I s'a spus, că poate slugi în ori ce biserică din ţeară, numai la metropolie nu

„El însă voeşte cu ori ce preţ să oficieze la metropolie.

„Prefectul poliţiei a fost la el acasă şi l'a rugat să se abţină a împinge lucrurile aşa departe. P. S. S. Ghenadie 'i-a rĕspuns:

„— Sunt metropolit după canoane şi voiu merge mâne (adecă azi Duminecă), la metropolie".

„— Dar' o să ne siliţi să vĕ oprim cu forţa", îi rĕspunse prefectul.

„— Nimeni n'are dreptul a mĕ opri să slujesc la metropolie şi de aceea, ori ce veţi face, eu mĕ voiu duce mâne la metropolie".

„Prefectul vĕzând că nu-i chip a'l convinge pe îndârjitul archiereu a revenì la sentimente mai calme, plecà

„E deci foarte posibil ca azi să se petreacă la metropolie scandalul cu P. S. Sa Ghenadie, să fie oprit cu forţa de a intra în metropolie".

*

„Voinţa Naţională" de Luni şi spune, că Ghenadie într'adevĕr a plecat la metropolie, dar' un cordon de gendarmi l'a oprit să intre în curte.

*

Fostul metropolit Ghenadie a trimis o scrisoare, prin care mulţumeşte celor 46 dni deputaţi şi senatori, carî 'i-au dat voturile.

Eată şi textul acelei scrisori:

„I. P. S Sa metropolitul Ghenadie mulţumeşte călduros celor 46 glasuri exprimate în persoana sa, ca candidat la episcopia de Roman şi le trimite tuturor cu dragoste Archierească Binecuvîntare"

Ghenadie Petrescu,
metropolit-canonic.

Eată iubitorul de biserică, pe care „Tribuna", pentru a lovì în guvernul Sturdza, îl înfăţişa ca *sfânt* şi prigonit pentru dreptate.

Despre isprăvile de acum ale lui Ghenadie foaia dlor Raţiu şi Coroianu nu suflă însă nici o vorbă. Desigur, pentrucă li-e ruşine să arete pentru cine au scos acum [illegible]

Rĕsboiul burilor.

Foile engleze se plâng, că toată lumea—cu inima—e pe partea Burilor, şi că pentru Englezi n'are decât vorbe de ocară.

De pe câmpul de rĕsboiu n'a sosit încă ştire despre luptă hotărîtoare între cele două mari tabere duşmane.

Cu data 7 Martie se vesteşte din Londra, că generalul englez *French* a pornit un mare atac cu cavaleria împotriva unei trupe de tren a Burilor,—după o luptă înversunată însă *French a fost bătut crâncen şi cu perderi mari e trebuit să fugă cu toată cavalerimea lui.* — Peste tot Burii, se întăresc tot mai mult, împrejmuindu-se cu şanţuri puternice, pe când Englezii numai cu mari greutăţi pot să înaintezе cu trupele lor. Burii li au luat zilele trecute cantităţi enorme de muniţie şi hrană, astfel că feciorii englezi sunt siliţi a se hrăni şi ei din nutreţul pentru cai.

Intr'acestea în Capland rescoala împotriva Englezilor creşte pe zi ce trece; cete întregi de Africanderi s'au alăturat Burilor din Oranje şi au intrat în tabĕra acestora.

Din ştirile mai noue înregistrăm următoarele:

Cu data 8 Martie se telegrafează din Londra, că generalul Roberts în 7 l. c. n. a dat năvală asupra Burilor şi că 'i ar fi fugărit din posiţiile lor. Numĕrul Burilor fugăriţi — zice ştirea lui „Daily News" — se urcă la 10.000 (?!).

Vorba e numai, că chiar şi ştirile rĕspândite peste Londra despre acest eveniment — sunt foarte *contrazicĕtoare.*

Tot din Londra se vesteşte cu data 8 Martie:

Joia trecută Burii de două-ori au bătut cu multă bravură trupele engleze de'a Ladysmith. Krüger s'a reîntors la Pretoria, dând un nou manifest pentru îmbărbătarea Burilor la luptă pentru neatĕrnarea ţerii lor.

ULTIME ŞTIRI

Paris 8 Martie. Tèatre-Francais, cel mai vechiu teatru francez, s'a aprins şi a ars cu desăvîrşire azi n'ainte de ameazi. Actorii erau tocmai la probă. Au reuşit să scape toţi, afară de doamna Henriot, care s'a făcut scrum. Biblioteca şi vistieria a fost scăpată.

Londra, 8 Martie. **De Joi Burii se retrag în mare ordine. 2000 care cu muniţiuni au transportat fără ajutorul căii ferate. Cu trenul au dus numai tunurile grele şi pe răniţi. După-ce au părăsit Elandslagte-ul, au stricat toate podurile între oraşele Glencoe şi Ladysmith, ear' minele de pe acolo le-au aruncat în aer. Au făcut astfel Englezilor nu numai piedeci mari întru a-i urmări, dar şi pagube enorme.**

Un punct de orientare.

Trebue să înregistrăm în coloanele acestuĭ valoros organ de publicitate, că schimbările de curênd făcute la redacţiunea organuluĭ diecesan „Biserica şi Şcoala“ şi la senatele consistoruluĭ nostru eparchial au produs un sentiment de bucurie nemărginită, *care se extinde peste întreagă diecesa noastră* şi în anumite casurĭ, ce este identică cu o *satisfacţiune* strălucită pentru ceĭ ce au fost adese orĭ *şi înfrânţĭ şi obidaţĭ.*

Ca să-'ţĭ explicĭ această bucurie, trebue să fi cunoscut tertipurile multifariĭ ale unuĭ regim eclesiastic, care — inconştient de înălţimea posiţiuniĭ sale — a inventat felurite pricinĭ între „submanuaţĭ“ şi „eparchioţĭ“, ca să creeze situaţiĭ încurcate, pe carĭ apoĭ le-a exploatat în chip şi fel, — socotind că elementele sunt pentru instituţiune, clerul pentru episcop şi nicĭ decum invers.

Acesta era tenorul unuĭ regim de pie memorie, care necontenit a tulburat apa, pentru-ca să poată pescul în tulbare.

*

„Biserica şi Şcoala“, organul diecesel, care avea meniţiunea a representa interesele vitale ale bisericeĭ şi şcoaleĭ, el a devenit un simplu registru de concursurĭ pentru ceĭ ce aspiră la vr'un post.

Organul acesta nu maĭ servia ca un stimulent pentru o activitate neobosită în via Domnuluĭ, nu maĭ era locul de întâlnire pentru spiritele agile, inteligente şi fertile, nu maĭ era — ca odinioară — „spectrul intelectuluĭ“ şi nu întrupa expresiunea *fidelă a clerului* şi poporuluĭ credincios, ci devenise un aparat scriptolegic pentru ceĭ neputincioşĭ şi sterilĭ.

Dar' nicĭ nu-'l cetia nimenea.

Chestiunĭ de o importanţă atât de vitală, cum au fost proiectele acum devenite legĭ, privitoare la şcoalele mediĭ, la asilele de copiĭ, la căsătoria civilă, la matricule, la neconfesionalitate, la dotaţiunea preoţilor etc. etc. în zădar le-aĭ căutat în organul diecesan!

Şi nu e decĭ mirare, că nu-'l citia nimenea.

In sinoade şi congrese se făcuse observaţie clerului pentru indolenţă, fără să se fi cugetat, că causa eĭ a zăcut în lipsa de instrucţiune. Neinstruit şi nepregătit cum veĭ intra „în luptă energică? !“

Şi care organ era maĭ competent a ne instruĭ, a ne învăţa şi lumina, dacă nu organul dieceseĭ?

In pedagogia română se ivise o mare miserie pe chestiunea, că nu avem o foaie pedagogică, o revistă şcolară, care să-'ţĭ cuprindă într'un mănunchiu întreaga forţă intelectuală a pedagogieĭ române, care să ne înveţe în sfîrşit *cum trebue să facem şcoală românească.*

După multă silinţă morală şi sacrificiu material, la Sibiiu s'a realisat dorinţa — ce e drept — prin „Foaia Pedagogică“; dar' era oare nevoie să stăm un pătrar de veac în aşteptarea „Foaieĭ Pedagogice“, când am avut în diecesă organ, care poartă numele: *„Biserica şi Şcoala“*, cu tipografie proprie şi la spate cu abonamentele oficioase — prin urmare sigure — ale comunelor bisericeştĭ?

Eĭ, dar ce să-'ĭ facĭ, când „organul“ a apucat în mânĭ stângace, carĭ au surpat anĭ de-a rêndul dorinţa ideală a şcoaleĭ româneştĭ?

*

Ear consistorul eparchial, ah! venerabilul consistoriu, pe cât de aservit era, pe atât de multă mâhnire a sufletuluĭ şi înfrângere a inimeĭ gravase în memoria eparchioţilor sĕĭ, carĭ sbuciumaţĭ de un pătrar de veac în torturĭ, când au zărit *astrul* uneĭ zile senine, au isbucnit cu o putere elementară, de care, zĕu, toţĭ consistorialniciĭ s'au spăriat.

Aţĭ vĕzut acea putere *cu ocasia alegeriĭ şi instalăriĭ* nouluĭ Episcop?!

Dar să ne explicăm.

Există o împregiurare notorică, un lucru prea evident, că consistoriul eparchial („aşa-dară“ însăşĭ eparchia) se represintă în afară maĭ vêrtos prin inteligenţa, prin virtutea, prin înţelepciunea şi activitatea referenţilor sĕĭ dela cele treĭ senate. Referenţiĭ aceştia, eĭ constituesc adevĕratul puls al organismuluĭ nostru bisericesc şi trebue să recunoaştem, că referenţiĭ sunt în constituţia noastră bisericească factoriĭ primordialĭ, pe umeriĭ cărora stă întreaga povară a datorinţelor şi drepturilor noastre garantate în lege. Eĭ sunt, aşa zicênd, stêlpiĭ edificiuluĭ, peatra cea din unghiu. A lor este întrebarea, a lor rĕspunderea.

Şi stând astfel lucrul, oare nu suntem în drept a pretinde, ca maĭ vîrtos la aceste locurĭ să fie postaţĭ bărbaţĭ, în înţelesul ideal al cuvêntuluĭ, — *integri*, căutaţĭ din sînul întreguluĭ nostru corp etnic ce e maĭ distins,—*„aleşiĭ“*, ear nu *„chemaţiĭ“ ! ?*

O diecesă nu are să fie administrată, ci condusă, că *administratorĭ* avem destulĭ, dar nu avem *conducĕtorĭ.*

Vrostul Episcop, când a venit la Arad, a zis odată vorba Neamţuluĭ: „Husaren haben wir genug, aber keine Pferde“. Acum fatalmente ne-a lăsat cu vorba întoarsă: *„Pferde haben wir genug, aber keine Husaren!*

*

Eată explicaţia bucurieĭ celeĭ *ne mărginite*, de care s'a împărtăşit întreagă diecesa noastră, când cu schimbările sĕvêrşite la Redacţie şi la Consistor.

Prea Sânţia Sa *părintele* Episcop a indicat calea, pe care *fiiĭ* au să urmeze.

Un punct de orientare pentru membriĭ sinoduluĭ eparchial,—pentru toţĭ oameniĭ de bine.

B. Comloş. *Varlan.*

Dela Braşov.

20 Februarie v. 1900.

Alegerile dela Sft. Nicolae.—Isprăvĭ de-ale părinteluĭ Voina.

Astăzĭ s'a ţinut sinod parochial electoral în biserica Sf. Nicolae din Braşov pentru alegerea a 3 deputaţĭ la sinodul protopresbiteral al Braşovuluĭ şi a 13 membri în delegaţiunea şcolară a şcoalelor centrale pe periodul anilor 1900—1903. Şedinţele le-a presidiat parochul local, Vasile Voina, notar s'a numit de presidiul ad-hoc dl profesor Arsenie Vlaicu şi bărbaţĭ de încredere s'au numit parochieniĭ Sterie Stinghe şi Dumitru Pascu, brânzarul. Deschizêndu-se şedinţa, s'au presentat 2 liste de candidaţĭ la delegaţiunile şcolare şi tot 2 liste la deputaţiĭ sinoduluĭ protopopesc. Diferenţa între persoanele candidate era foarte mică, căcĭ în lista celor 13 delegaţĭ predată de presidiu resp. luată din mâna luĭ St. Singhe erau: 1) Protop. Ioan Petric, 2) V. Voina, 3) Dr. Vasile Saftu, 4) Arsenie Vlaicu, 5) St. Stinghe, 6) D. Pascu, 7) D-tru Stinghe, 8) Anton Purcherea, 9) N. O. Furnică, 10) Iancu Coliban, 11) N. Navrea, 12) Ioan A. Lupan şi 13) G. Navrea, ear în a doua listă figurau: 1) Ioan Petric, 2) V. Voina, 3) Dr. V. Saftu, 4) St. Stinghe, 5) A. Dimitriu, 6) Ant. Purcherea, 7) D-tru Lupan, 8) Iosif Maxim, 9) D-tru Iarca, 10) Mih. Rusu, 11) Ioan A. Lupan, 12) D-tru Pascu şi 13) Thodor Nicolau.

Cerêndu-se aclamarea membrilor, carĭ erau în ambele liste, presidiul s'a opus şi a pus la vot lista primă *tipărită* pe hârtie roşie în tipografia d-luĭ Ars. Vlaicu, cu care votară maĭ toţĭ membriĭ sinodalĭ, căcĭ era frumos tipărită de partidul roşilor, ceealaltă fuse susţinută de minoritate.

In contra procedureĭ presidiuluĭ membrul sinodal *dl Iarea a înştiinţat recurs*, cu deosebire, că fu indignat de purtarea presidiuluĭ, care în slaba-'ĭ trufie exprimă: *„ma bine mĕ spânzur decât să fiu de acord cu 2 membri din lista a doua“*. Asemenea s'a jurat înainte cu 6 anĭ, că nu va slugi nicĭodată la altar cu unul ca Saftu, şi azĭ se sărută amêndoĭ.

Mare patimă domneşte în părintele Voina, de a-'şĭ avea delegaţiĭ pe sprânceană şi a-'şĭ putea face mendrele pe la eforia şcolară.

Trist şi prost lucru este a-şĭ da un presidiu ca părintele Voina expresia pătimaşă în sinod, de a se *spânzura* dacă un parochian nu-'ĭ convine în o listă electorală. Apoĭ sus şi tare exclamă: „vreau ca *în delegaţiunĭ să fie numaĭ membri trecurĭ*“, par'că părintele Saftu nu este de origine din curmătură (Braşovu-vechiu), Sterie Stinghe din Vulcan şi D-tru Pascu Căciulă din Turcheş. Astfel nu s'a ţinut cont de înaltul circular al I. P. S. Sale d-luĭ Metropolit Meţianu a se strecura şi a alege prin fie-care corporaţiune şi măcar a treia parte de membri din opoziţie, ca agendele să se decidă cu progres şi interes indiferent de persoane şi numaĭ pentru binele comun.

Trecêndu-se la actul alegereĭ pentru ceĭ treĭ membri la sinodul protopopesc se vĕzură în ambele liste candidaţĭ: Arsenie Vlaicu şi Sterie Stinghe, ear în diferinţă era dl director Virgil Oniţ faţă de îngrijitorul băilor G. Navrea, dar fără multă desbatere se aclamă ca al treilea membru: G. Navrea, şi dl director Oniţ nicĭ că s'a

---

FOIŢA „TRIBUNEI POPORULUI.“

Că'ţĭ spun verde, nu te-ascult.

—.—

(Anecdote poporale)

Treĭ bărbaţĭ îşĭ îngropase,
Ear al patrulea-o lăsase.
Vĕduvă din nou acuma,
Ea 'şi bătea capu într'una,
Cam pe cine să găsească
„Isaia“ s'o învârtească
Şi pentru a cincia oară.
— „Că nu sunt bĕtrână doară,
Zicea ea; şi de-am albit
Şi puţin m'am gârbovit,
Nu e c' am îmbĕtrânit;
Că nicĭ n'oiu fi împlinit
Cincĭ-zecĭ anĭ; — dar ăl nĕcaz
Mi-o scos sbârceli pe obraz.
Căcĭ surată, zĕu aşa,
Nu e glumă, draga mea,
Să îngropĭ patru bărbaţĭ
Şi un al cincilea să-ţi caţĭ!..“
Cam aşa se tânguia
Ori şi cui o întâlnia;
Dar ca femeie cu minte
Vru să 'ntrebe mai 'nainte
Pe-un frate al sĕu mai mare,
Ce-o zice de mĕritare
Şi cam ce sfat i-o dedare?
Intr'o zi l'a şi rugat
Să-'ĭ deie şi el un sfat:
— „Dar te rog, zise ea, frate,
Avere-aĭ de bine parte,
Nu cumva să îndrăsneştĭ
Ca tu să mĕ sfătueştĭ,
Să nu mĕ mărit maĭ mult,
Că-'ţĭ spun verde, nu te-ascult.

Halic *I. Enescu.*

Poesiĭ poporale.

—.—

(*De pe Mureş*)

Hai la joc tu Florioară,
Să te'ntorc pe subsuoară;
Sări uşor pe lângă mine,
Să te vĕd cum joci de bine.

De'i juca tu dragă rĕu,
Strînge-te-oiu la peptul meu;
De'i juca mai binişor,
Strînge-te-oiu şi mai cu dor.

Vai de mine rĕu îmi pare,
După tine dragă Floare,
Că eşti naltă şi subţire,
Şi prea dulce la iubire.

Gura ţi-e păhar cristal,
Buzele 's mărgăritar;
Faţa ţi-e picurĭ sânge,
Când te vĕd încep a plânge.

Când te vĕd în sĕrbătorĭ,
După tine stau să mor;
Când te vĕd în alte zile,
Plânge inima în mine.

Când rĕsare sfântul soare,
Eu gândesc la tine Floare;
Turma paşte pe coline,
Eu gândesc Floare la tine.

De-e fi vreme maĭ plăcută,
Vină Floare mĕ sărută;
De dorul tĕu mĕ topesc,
Când la tine eu gândesc.

Că sunt fete şi la noĭ,
Dar n'au toate buze moĭ;
Şi maĭ sunt şi'n alte sate,
Dar sunt toate desmerdate.

Mândruţă de-oiu muri eu,
Vină la mormêntul meu,
Şi'mi samănă siminic,
C'am fost tinĕr şi voinic.

Ear de-i muri tu Floriţă,
Eu ţi-oiu pune tămâiţă,
Tămâiţă şi rujiţă,
C'aĭ fost a mea mândruliţă.

Culese de: *Pavel Oproane.*

*

(*Din Moşniţa*)

Frunzuţă d'ingă prilaz,
Albă-'ĭ mândra la obraz,
Că toată ziua se spală
Ca să fie maĭ de fală.
Frunză verde stăcojie,
Pe nan'o cheamă Mărie,
La hodină nu mĕ lasă,
Nicĭ la câmp şi nicĭ acasă.

pus la vot, după-cum se vĕzu a fi pofta presidiuluĭ.

Lista membrilor sinodalĭ nu s'a cetit, nicĭ nu s'a deschis, propunerea presidiuluĭ s'a votat în bloc, nicĭ membriĭ sinodalĭ presenţĭ nu s'au constatat, că aşa le a convenit la d niĭ din biurou. Aşa-dar, pot afirma că alegerea de azĭ s'a făcut arbitrar şi în sărită.

Asteptăm dela forurile superioare bisericeştĭ a reso va afacerile bisericeĭ noastre în mod legal şi a dispune organisare justă.

Un parochian.

Să luminăm poporul.

Dacă vom privi cu atenţiune mersul înaintăriĭ popoarelor, vom vedé, că acela acum la toate neamurile a luat un avênt îmbucurător.

Ideile redeşteptăriĭ au trezit popoarele din amorţeala de veacurĭ în care au zăcut şi le au arătat calea către un maĭ bun viitor, către fericire.

Poporul nostru românesc, cât timp lanţurile iobăgieĭ l'au ţinut încătuşat, nu a putut înainta pe nicĭ un teren, căcĭ era legat de glia pămêntuluĭ domnesc, era oprit dela şcoală, adecă dela învĕţătură, ba era chiar chinuit, batjocorit şi nebăgat în seamă. Dar el toate le a răbdat, avênd şi nădejde şi credinţă în ajutorul luĭ Dzeu.

Se ştie că timpurile grele dau naştere oamenilor marĭ. — Aşa şi la noĭ, s'au ivit bărbaţĭ de aceia, cărora li a zăcut la inimă soartea, binele, înaintarea şi fericirea poporuluĭ, pentru ale căruĭ interese au muncit şi s'au jertfit chiar. Aceĭ bărbaţĭ cu inimĭ marĭ şi bune au luptat mult pentru a ne scoate la lumină şi a ne ridica la gradul de cultură, pe care-'l cere destinaţiunea omenească dela fiecare om, dela fiecare popor. Deşĭ împiedecaţĭ în mersul lor de curentul timpuluĭ şi al împregiurărilor, asemenea bărbaţĭ nu au perdut nădejdea în isbânda munciĭ lor, ci, cu cât mai grea li-se părea întreprinderea, ei cu atât maĭ tare se însufleţiau la muncă. Şi azĭ ceĭ bunĭ ai nostri, cu cât mai mult ne vĕd împedecaţĭ în mersul nostru spre înaintare, cu atât mai însufleţiţĭ tind la apĕrarea intereselor noastre.

Durere însă, că ne lipsesc multe şi nouĕ; sunt multe scăderile noastre, carĭ ne împedecă şi ele în înaintarea noastră culturală şi ne răpesc chiar şi aceea ce aveam agonisit deja; aceea-ce ni a rĕmas moştenire maĭ scumpă dela străbuniĭ nostri, pentru care eĭ au luptat veacurĭ întregĭ.

Ne lipseşte, înainte de toate şi azĭ: lumina, şi aceasta provine numaĭ din nepăsarea poporuluĭ nostru faţă de şcoală şi învĕţătură; ne lipseşte stăruinţa deplină şi buna înţelegere în lucrările noastre obşteştĭ. Ţĕranul nostru numaĭ silit fiind îşĭ trimite şi azĭ băiatul la şcoală, şi dacă 'l-aĭ silit la acest bine pentru el, ţi-aĭ aprins paie în cap şi 'ţi l'ai făcut duşman, Ear' aceasta e mare scădere pentru noi toţĭ, o scădere, care provine din neştiinţă.

Este însă o datorie a acelora, carĭ sunt chemaţi să lumineze poporul, a preoţilor şi învĕţătorilor, ca prin sfaturĭ şi învĕţăturĭ să îndrepte aceste scăderĭ, carĭ sapă la rădĕcina culturiĭ şi a înaintăriĭ poporuluĭ nostru, îndemnându l să şi iubească legea, biserica şi şcoala sa, căci biserica şi şcoala sunt cele mai scumpe odoare ale noastre. Ele sunt mama noastră, care ne susţine şi se îngrijeşte de soartea noastră. Acestea din veacuri au dat viaţă poporuluĭ nostru însetat după învĕţătură; — numai ele în timpurile grele au vĕrsat balsam de mângăere în sufletul fiecărui Român; pe acestea decĭ cu puteri unite să le apĕrăm, dacă voim să fim vrednicĭ de numele, ce l purtăm, de numele străbunilor nostri.

Dar, ca acei conducĕtori să poată înrîurĭ în chip binefăcĕtor asupra poporuluĭ, trebue eĭ înşişĭ prin pildă bună să dovedească, că sunt moralĭ şi trăesc în bună înţelegere, pentru-ca biserica, bună oară, să nu strice ceea ce şcoala zideşte, sau aceasta să nu împiedece biserica în munca ei sublimă. Amêndouĕ, numai în cea mai deplină armonie, ne pot face o tare şi nebiruită fortăreaţă.

Numai trăind preotul cu învĕţătoriul în bună înţelegere pot amêndoi să dovedească poporului că-ĭ sunt adevĕraţi păstori sufleteşti, în carĭ poporul îşĭ poate pune toată încrederea; numai atuncĭ vom vedé binecuvêntare în urma munciĭ noastre în mijlocul poporului.

Să îndemnăm decĭ poporul la tot pasul şi la orĭ ce prilegiu să îmbrăţişeze învĕţătura, deşteptând în el interesul faţă de carte şi şcoală; ear' la aceasta vom ajunge maĭ uşor aşa, dacă vom întemeia societăţĭ de lectură, bibliotecĭ poporale etc., prin carĭ i se dă ţĕranuluĭ prilegiu de a se cunoaşte pe sine şi lumea şi a se deştepta şi prin sine însuşĭ.

Aceasta, ce-i drept, ne va fi cu greutate, căcĭ orĭ-ce început e greu, dar' ceĭ-ce suntem chemaţi a învĕţa poporul şi a purta grije de soartea luĭ, trebue să ne jertfim chiar pentru binele şi viitorul luĭ, pentru-ca urmaşiĭ neamuluĭ să ne binecuvinteze; pentru-că poporul a fost acea fortăreaţă tare, care ni-a păstrat în timpurile grele limba şi obiceiurile strămoşeştĭ, el a fost şi este adevĕrata talpă a naţiuneĭ româneştĭ.

Inv.

Din Banat.

Despre cassele de păstrare din Oraviţa. In Oraviţa între cele 3 casse de păstrare una poartă numirea „Oraviczaer Spaarcassa Actien-Gesellschaft“ sau după-cum o numeşte poporul „Spaarcassa nemţească“. Aceasta cassă de păstrare, înfiinţată înainte cu vre o 30 de anĭ în partea cea maĭ mare din banĭ româneştĭ, astăzĭ — sprijinită tot de Româniĭ acestuĭ ţinut mănos — a făcut progrese neîntrecute aşa, că dispune de fondurĭ de reservă de aproape 500 000 fl.

Până maĭ anţĕrţ în direcţiunea şi inspecţiunea acestuĭ institut de banĭ aflaĭ şi vr'o 2—3 Românĭ; în adunările din urmă însă Româniĭ unul câte unul au fost înlăturaţĭ, ba în adunarea generală din ĕst-an nu s'a maĭ ales nicĭ un Român, ci locul lor îl ocupă *jidaniĭ*. (Destulă ruşine! Red.) Nu mĕ prinde mirarea de această purtare a străinilor faţă de noĭ, suntem dedaţĭ cu de acestea; de regretat şi condamnat însă este ţinuta multor capitalişti românĭ de aĭ nostri, carĭ, vĕzênd batjocura ce-o îndură Românul dela strĕin, nu au atâta simţire ca ca să nu contribue prin depunerĭ marĭ de banĭ la înflorirea astor fel de institute de bani.

Avem în Oraviţa şi o cassă de păstrare curat românească, numită „*Oraviciana*“, care are o conducere şi administraţie înţeleaptă şi bună, şi care ar puté mai bine să prospereze, dar' pe lângă toate că capitalele sunt bine plasate şi asigurate, capitaliştiĭ nostri românĭ — onoare esceptiunilor — află de maĭ cinstit a îmbuiba strĕiniĭ (Trist! Red.) şi duşmaniĭ nostri, decât a spori prin depunerile lor isvoarele de venit ale acestuĭ institut românesc de banĭ, unica instituţiune în Oraviţa, cu care ne am puté mândri şi ajutora şi în direcţiune culturală. Atâta de astă-dată.

Eu.

*

Din tractul Belinţuluĭ. Joĭ, în 10/22 Febr. s'a făcut în Belinţ alegere de membri din cler în numĕr de 12 la sinodul protopopesc sub presidiul a lm. protopopesc Lucian Şepeţian. Precum a fost la alegerea protopopuluĭ, aşa şi acum, douĕ partide. Votisarea a fost secretă, prin ţidulĭ şi ceĭ carĭ au întrunit majoritatea voturilor sunt: Lucian Şepeţian adm. protp., paroch în Chiseteu, Romul Secoşan (Ictar), Dimitrie Popovicĭ (Bodinţ), Iosif Clombeş (Şuşanoveţ), Adam Groza (Coşteiu), Vasiliu Craşovan (Babşa,) Adam Roza (Leucuşeştĭ), Demetriu Morariu (Secaş), Ioan Nicorescu (Jabar), Iosif Lazarescu (Graniu), Ştefan Carabaş (Balinţ) şi Filip Vuia (Brestovaţ).

Cu acel prilegiu s'au ales şi doĭ membri la adunarea generală a fondului preoţesc: Lucian Şepeţian adm. protop. şi Adam Groza din Coşteiu.

Iosif Cloambeş,
paroch.

*

Din paşalicul protopopuluĭ Putici.

Timişoara, 20 Februarie a. c.

Dr. Traian Puticĭ, de când e protopopul [illegible] faptele sale este socotit de [illegible] şi duch de spaimă a tractuluĭ. De aicĭ epitetele luĭ: paşa turcesc, Nero preoţesc, vipera cleruluĭ şi moartea poporuluĭ, care nu se mulţumeşte să fie cinstit şi ascultat, ci pretinde să fie adorat. Când merge într'o comună, pofteşte să fie primit cu pompoase arcurĭ de triumf, ca 'n Ghiroda şi alte locurĭ; pe cler, învĕţătorĭ şi poporĭ consideră de sclaviĭ seĭ, şi averile lor de ale sale, cu carĭ poate dispune după plac, iubitor de aur şi argint, pentru care nu cunoaşte margini şi nu alege în mijloace, un simoniac, care de puţină vreme ce este protopop la noĭ, 'şi-a câştigat o avere mare; casa din Fabricul Timişoareĭ şi pămêntul din Ghiroda, dau un preţ de la 20.000—30.000 fl.

Protopopul Puticĭ, pentru postul învĕţătoresc din Ionova a luat de la socrul învĕţătoruluĭ Demetriu Jurma *100 fl*, ear' de la Ioan Grozav din Cenadul-sârbesc, pentru alegerea fiiuluĭ acestuia de învĕţător, a luat *240 fl.*

Indată-ce a devenit, zic, acest om protopop al Timişoareĭ, a umplut parochiile protopopiatuluĭ cu neamurile sale, şi cu ceĭ încuscriţĭ cu ele, ear' pe tineriĭ maĭ cualificaţĭ 'i-a alungat, şi pe ceĭ maĭ puţin cualificaţĭ 'i-a aplicat, căcĭ cu aceştia maĭ uşor poate dispune spre ajungerea scopurilor sale, ba ce e maĭ mult 'şĭ-a propus,

---

Frunză verde busuioc,
Te cunosc mândro, cunosc
Pe mersul picioarelor,
Pe purtatul poalelor;
Le porţĭ albe şi spĕlate,
Mulţĭ voinicĭ bagĭ în pĕcate.

Culese de *Moise Gaiţă.*

„Cine ce face, luĭ îşi face“.

In mijlocul unei pădurĭ, într'o peşteră scobită în stâncă, trăia odată un pustnic. Cum şi când s'a aşezat acest fericit pământean în această văgăună, nime nu ştie. Se ştie însă numaĭ atâta, că bĕtrânul trăia retras de lumea cea sgomotoasă, şi ziua întreagă o petrecea în rugăciune şi în post.

Intreg mobiliarul din peşteră consta: din un scaun facut din muschi, o poliţă şi o oală de pămênt pentru apă.

Stăpâna, pe a cărei moşie se afla peştera cu pustnicul, era o boerească de omenie şi cu frica lui D-zeu. Dînsa dispuse, ca unul din argaţiĭ sĕĭ să ducă bĕtrânului pustnic în fie-care zi: o porţiune de pâne şi apă.

Toţi creştiniĭ din apropiere se arătau cu milă către acest bĕtrân evlavios; dacă însă îi întrebai că: cine e? şi de unde e? stringeau cu toţiĭ din umeri.

Multe se vorbiau de dînsul, nu ştia însă nimenea să-ţi spună că cum s'a aşezat el aci? de-şi cu toţiĭ erau curioşi să afle aceasta. Se ştia însă că bĕtrânul era un om cucernic, plin de înţelepciune şi de sfinţenie.

Toţi, câţi alergau la dînsul,—nĕcăjiţĭ şi dosediţi, se rentorceau deplin mângâiaţĭ şi satisfăcuţi.

De câte ori îl cercetau oameniĭ, dînsul întotdeauna îi învĕţa: ca să venereze pe D-zeu şi să nu fie cu inimă rĕutăcioasă către deaproapele lor, cu o vorbă însă era totdeauna pe buze: „cine ce face, lui îşĭ face“.

S'a întêmplat, că buna şi evlavioasa stăpână a murit. Toţi câţĭ au cunoscut-o, au jălit o; maĭ mult însă decât toţĭ o deplângea bĕtrânul.

Toate însă sunt trecĕtoare în lumea aceasta. Mormêntul bĕtrânei boerese de mult împăiangenise.

Buna boierească şi totdeauna cu frica lui Dumnezeu, când la trecerea ei din această vieaţă a lăsat cu limbă de moarte, ca, cât timp bĕtrânul va trăi, să şi capete regulat în fiecare zi porţiunea sa din cuina domnească. Astfel bĕtrânul căpĕta regulat porţiunea de pâne şi apă.

Moştenitorul averei domneşti, unicul copil al bĕtrânei, era un tiner blând şi înţelept, dar totdeodată şi creştin adevĕrat, tocmai ca şi mamă-sa.

Tinerul boer, peste puţină vreme se căsători cu o fată bogată şi frumoasă—dar cam uşuratecă la minte — şi nu tocmaĭ de legea creştină. Era adecă crescută în altă ţeară, la oraş şi nu la sat ca boerul.

Această boerească, decâte ori vedea servitorul bĕtrânului pustnic ducênd porţiunea lui, adecă: pânea şi apa, de atâtea ori îl lua în bătaie de joc, nu atât din rĕutate, cât maĭ virtos din nepricepere.

Dar nici că-i plăcea dînsei că barbatul ei, boerul, sta ceasuri întregi în peştera bĕtrânului, unde asculta sfaturile şi poveţele bune ale acestui înger pămêntean.

Era o zi frumoasă de Maiu!

Tinerul şi bunul boer era dus la vînătoare. Boereasa şedea cu coatele pe fereastă şi admira frumseţile naturiĭ.

Tocmaĭ trecea pe sub fereastră argatul cu mâncarea să o ducă bĕtrânuluĭ pustnic. Boereasa îl chemă îndărăt, luă pânea, şi dintr'o uieguţă slobozi patru picuri pe pâne, apoi o întinse argatuluĭ — ca să o ducă bĕrânuluĭ.

Acesta, fără a bănui ceva, plecă şi după obiceiul sĕu, predete bĕtrânuluĭ pustnic — porţiunea.

Era pe la vecernie; tinĕrul boer se re'ntorcea dela vînătoare şi fiind flămênd şi obosit, se abătu în trecere, pe la văgăuna bĕtrânului.

Bĕtrânuul pustnic tocmaĭ se ruga. Zărind el pe poliţă pânea, şi ştiind el prea bine că e din curtea sa, — flămênd cum era, — îmbucă de câte-va ori din pâne, beù puţină apă, — şi îşi căută maĭ departe de drum.

Dar deabia ajunse la castel şi boerului 'i-se făcu rĕu. Tinera nevastă, — boereasa — îngrijeată, trimise degrabă după medic. Boeruluĭ însă 'i-se făcu din ce în ce tot mai rĕu. Sosi medicul!

Toată ştiinţa acestuia ce-o folosi pentru a-'l re'nsănĕtoşa — nu plătia nimic, — era prea târziu.

Boerul de-abia putu rosti că: a mâncat din pânea bĕtrânuluĭ pustnic câte-va bucăţele şi... închise ochiĭ pe vecie, adecă muri!...

Toţi curteniĭ începură a plânge moartea acestuĭ bun stăpân al lor. Maĭ nemângăiat de cât toţĭ însă îl deplângea nevastă-sa, — boereasa. Şi din ce îşi aducea mai tare aminte de vorbele bĕtrânului că: „cine ce face, lui îşi face“, de aceea plângea mai cu amar. Vezi bine! ea ştia că pentru-ce? Ştia dînsa prea bine, că din afurisita de uieguţă a turnat patru picuri de otravă pe pâne — spre a învenina pe bĕtrânul pustnic, şi eată acum cuvintele bĕtrânului se împliniră.

ca şi pe preoţiĭ cei maĭ harnicĭ şi cualificaţĭ, carĭ de decenĭĭ sunt preoţĭ cu tignă în parochiile lor, să-'i scoată din parochiĭ şi să le dee neamurilor sale; astfel pe bravul preot *Dimitrie Chiriţia* din Bucoveţ şi să pună în locul luĭ pe o rudă de asa.

Spre scopul acesta Puticiu paşa a legat frăţie cu asesorul referent consistorial, Ignatie Papp din Arad, care având nĕcaz pe preotul Chiriţia, ca şi cum el ar fi fost causa căderei luĭ la postul de profesor de limba română de la gimnasiul din Timişoara, şi nu patronul seu episcopul de atunci, care în contra ambilor, Chiriţia Papp, a recomandat la locurile maĭ înalte pe protegeatul seu Petru Anca, ştie Ignatie Papp pentru ce, care a şi fost denumit, au pornit goană şi l'au luat la ţintă pe bravul preot Chiriţia, intrigând contra luĭ, îndemnând pe fostul preot Nicolae Detreschu din Remetea, să insceneze deputaţiunĭ din Bucoveţ la Arad. De acĭ apoi investigaţiunĭ peste investigaţiunĭ „spese peste spese, încât de la 1880 preotul Chiriţia n'a mai avut pace şi tignă.

In Bucoveţ a avut şi are pe cuscrul seu Buiba, notar în pensiune, om avut, născut în loc, pe acesta, zic, l'a aţîţat Putici în contra preotuluĭ Dimitrie Chiriţia, promiţĕndu-'ĭ că-'i va aduce un ginere de *preot* pe parochia a doua redusă, căcĭ Bucoveţul era redus deja când s'a aşezat preotul Chiriţă acolo, şi el pentru parochie redusă este ales de preot şi provĕzut cu Singelia, încă din 1880.

In scopul acesta Putici a chiemat înaintea sa poporul şi l'a agitat şi asmuţat în felurite şi felurite chipurĭ în contra preotuluĭ Chiriţia, îndemnând să-'l acuse la judecătoria din Recaş pentru exagerarea unor ştole; pe la judecătorie, unde este jude fratele paşei, au umblat însuşĭ Puticĭ în persoană contra preotului, însă tribunalul găsindu-'l nevinovat pe preotul, l'a achitat.

Acum paşa Putici şi consoţii Buibaş *şi învĕţătorul* Ioan Surdu trimiseră oameni în deputaţiuni la Arad, pe la episcopul Ioan Meţianu, unde s'a ţinut un conventienl, în care conducĕtorul vorbei a fost Ignatie Papp, şi s'a decis, ca în protopopiatele Timişoarei şi a Lipovei să le deplinească toate parochiile reduse, în folosul protopopilor lor, şi mai întâiu să se înceapă cu Bucoveţul din protopopiatul Timişoarei.

In urma acestora preotul Dimitrie Chiriţa din Bucoveţ, preventiv, neinvestigat, au fost suspendat de la oficiu şi jumĕtate beneficii, pe timp nedeterminat şi pus sub acusă disciplinară.

Faţă de această nedreptate strigătoare la ceriu, preotul numai decât a alergat la episcopul şi s'a plâns, ear' episcopul 'ĭ-au spus „du-te şi te împacă cu protopopul că din partea mea nu-'i nici o piedecă".

Ce să facă bietul preot nevinovat? vĕzĕndu-se scurtat cu venite şi deonestat în vază, având pe lângă acestea un fiiu la şcoalele gimnasiale, faţă de superioritatea sa a cedat sĕrmanul şi a mers la protopopul paşa şi s'a împăcat cu el, care pentru excursiunile sale prin Bucoveţ la Buibaş şi Surdu a pretins 79 fl. (care spese le-a incassat cred eu şi de la biserică), însă sub condiţiunea dacă preotul va subscrie un act prin care se învoeşte la împlinirea parochieĭ a doua reduse, ca şi cum preotul ar cere aceasta, nu protopopul cu episcopul, ca la timp să se poată executa şi să pună vina pe preotul.

Asemenea a subscris şi cu poporul o învoială, că dacă peste un an ar deveni o parochie vacantă, spre pilda a lui Chiriţia, că s'a lăudat paşa Putici că să nu-'i rĕmână capul sus, dacă nu-'l va scoate pe Chiriţia din Bucoveţ într'un an, — să se învoească earăşi cu un preot, adecă la reducerea parochiei, la ce s'ar fi învoit poporul.

Aşa a publicat concurs la parochia a doua, redusă în luna primă a anului 1899, şi sub timpul alegerii de metropolit şi episcop al Aradului, în grabă mare, până nu-'şi ocupă episcopul nou scaunul seu, a ales de preot în parochia redusă pe ginerele lui Buibaş, tinĕrul teolog, care l'a sfinţit de preot metropolitul în Sibiiu şi a fostt şi introdus în parochie în contra § lui 10 din regulamentul pentru parochiĭ.

Astfel paşa Putici a nenorocit pe doi preoţi, cari nu sunt în stare a trăi din venitele parochiale din Bucoveţ; a călcat legea şi a scurtat venitele fondului preoţesc, căruia în tot anul îĭ veniau 200 fl. 400 coroane de la secţia parochiei redusă.

Acesti oamenĭ pĕcătoşi şi rĕutăcioşi, nici sub era Ilustrităţii Sale dlui episcop Iosif Goldiş nu voese să se lase de opera lor josnică şi ruşinoasă.

Ştiind noi, că bunul Dumnezeu l'a trimis pe Ilustritatea Sa domnul episcop Iosif Goldis la mult cercata noastră diecesă, ca să mĕture gunoaiele şi ilegalităţile şi se restaureze liniştea şi pacea lui Dumnezeu într'însa, nu va da ascultare acestor oameni făţarnici, ci va îndruma pe Putici paşa la ordine prin represaliĭ, căci altcum bieţii preoţi sunt siliţi a lua lumea în cap dinaintea acestui sĕrb.

Binevoitorul.

DIN BIHOR.

Dau de ştire din cercul Vaşcouluĭ, că şcoala din comuna Ghighişenĭ, sub conducerea teologuluĭ T. Benchianu, e la înălţime, ne face onoare şi înaintea străinilor. In toamnă, 3 ingineri marĭ dela Budapesta, stând 10 zile la şcoală s'au exprimat că sunt prea mulţumiţĭ de arangiamentul şcoaleĭ, şi de purtarea învĕţătoruluĭ faţă de copiĭ; au admirat grădina care e ca la Pesta, una dintre cele maĭ frumoase din ţeară.

La alegerea de primar în onoarea pretoreluĭ şcoala era decorată şi nota în pompă în centru strălucia portretul Majestăţiĭ Sale Prea bunuluĭ nostru Suveran, postat pe tapet oriental şi încungiurat de ghirlande. Sala de învĕţământ în toate zilele e plină de băieţĭ, şi alţĭ 20 tinerĭ din 9 sate vecine, dela oamenĭ cu dare de mână. — In Dumineca Vameşuluĭ s'a presentat cu 12 tinerĭ la biserica vecină în comuna Rieni, unde abia e un cantor slab, a cântat utrenia şi liturgia, spre mângăierea şi mulţumirea poporuluĭ, care era mult ca la Paştĭ. Preotul Nicolae Cucu dela Ghighisenĭ, cu un glas frumos măria serviciul divin, încântat fiind şi de fiiĭ poporuluĭ că încep a se lumina. La finea pricesneĭ cântată pe saltichie orientală în ton plângĕtor, teologul a eşit din strană în faţa poporuluĭ şi a predicat despre lumină şi întunerec; a mişcat inima omenească şi poporul şi mândrie, că le predica un fiu din popor, din satul vecin, amic şi neam, şi zicea plin de bucurie Doamne ţine-'l spre mărirea luĭ Dumnezeu şi spre binele poporuluĭ.

Un iubitor de dreptate.

Dela sate.

Una din faptele îmbucurătoare pe Veljiul Crişuluĭ repede a fost petrecerea poporală arangiată în comuna *Ortiteag*, despre care în adevĕr ar fi multe de scris însă că cunoscĕnd mult material vĕ vine la redacţiune, mĕ mărginesc a scrie numaĭ pe scurt.

La iniţiativa vredniculuĭ preot Iosif Moldovan, un preot căruia îĭ zace la inimă binele poporuluĭ, şi cu ajtorul tinĕruluĭ învĕţător George Groza, care din toate puterile îşĭ dă silinţa a lumina tinerimea, a arangiat cu eleviĭ săĭ o petrecere cu joc în Dumineca lăsatuluĭ de carne (25 Febr.). Iţĭ sălta inima de bucurie auzind cu câtă bucurie cântau cântece naţionale, după care urmând joc cu o mare veselie până în zorĭ de zi, când apoĭ s'a depărtat fiecare.

Această petrecere e cu atât maĭ virtos însemnată, cu cât până acum nu s'au maĭ ţinut astfel de petrecerĭ în această comună, şi cu toate acestea a trecut peste greutăţile începutuluĭ. Pe lîngă partea morală această petrecere a avut şi un venit bănesc destul de frumos. Fiind adunaţĭ oaspeţĭ atât din comună, cât şi din împregiurime carĭ au jertfiit din punga lor pentru buna reuşită, chiar învĕţătoriĭ din împregiurime au dat ajutorul, arĕtând prin acea iubirea faţă de conducĕtorul aceleĭ petrecerĭ, care pricepe marea însemnătate a şcoaleĭ, părtinind şi dînsul pe apostoliĭ cultureĭ naţionale; de aci se vede iubirea reciprocă. Tuturor acelora ce au lucrat şi au spesat din al lor, pentru-ca prin aceasta să ajute biserica şi şcoala română, precum şi poporuliĭ talpa ţĕriĭ, care pe lângă toate sarcinile ce-'ĭ apasă umeriĭ în aceste zile grele, le doresc ca Dumnezeu să-'ĭ ţină în deplină sănĕtate şi să le înmulţească averea, ca să poată jertfi pentru scopurĭ culturale.

La revedere la o altă petrecere, care poate va fi şi maĭ bine succeasă.

Unul.

GHICITORĬ.

Intr'un deal mare şi rotat
Ferbe oala cu păsat.
(Furnicele.)

Un şervet vărgat
Peste Mare aruncat.
(Curcubeul.)

Am patru ciocâltee
Duc o clae de fĕn cu ele.
(Oaia.)

Ce nu poţi să pui
Să şadă în cuĭ?
(Oul.)

D'ici până la munte
Numai ţăpi înfipte.
(Crucile.)

Bete peste bete
Cu-o mie încheiete.
(Ghemul.)

Am o fată frumoasă,
Cine vine, o ia 'n braţe.
(Soba, cuptorul.)

St. Tuţescu.

Trei zile — după înmormĕntatarea boeruluĭ — boereasa desperată, alergă în pădure la văgăuna pustniculuĭ, ca să ceară ertăciune de la el şi de la D zeu, pentru fapta ce a sĕvĕrşit-o, — bĕtrânul însă nu maĭ era acolo!

Când, şi încătrău s'a dus, nime nu ştie, precum nicĭ n'a ştiut nime, că: cine e? şi de unde a venit?

Despre tinera boereasă se ştie atâta, că, negăsind pe pustnic în peşteră — s'a re'ntors la castel desperată; şĭ-a împărţit toată averea săracilor din sat, şi apoi, întorcĕndu să înapoi în ţara de unde a venit, a întrat într'o mănăstire ca în linişte să-şĭ deplângă soartea şi nefericirea eĭ.

Din această istorie putem trage învĕţătura morală că: cel ce sapă groapă altuia, cade însuşi într'însa!..

Iladia, în Ianuarie 1900.

Mateiu Milencoviciu,
învĕţător gr. ort. rom.

Zilele babei.

Pentru ce la începutul lui Martie, încep viscole cu ploi şi cu zăpadă?

Era odată o babă — aşa se începe povestea.—Ea se numia Dochia, şi era o sgripţoroae cu ceriul gurei negru şi rea ca moartea. Şi avea baba un băiat, pe care l'a însurat c'o fată blândă şi bună la D zeu. Nu trecu mult după însurătoare, şi băiatul babiĭ plecà la drum lung. Atunci soacra ca toate soacrele a început un traiu rĕu în casă cu noră sa; o ocăria şi o amăria mai rĕu decât o strigoaie

Intr'o zi, cătră sfîrşitul ernei, baba dracului, că n'oiu zice mai bine, dete nuroriĭ sale un braţ de lână neagră ca funinginea, zicĕndu-'i: „Du te de spală lâna asta şi să mi o aduci ca laptele de albă; altcum să nu te mai întorci acasă, că-'ţi rĕsucesc gâtul ca la puiu."

Biata tineră femee luá lâna în braţe, se duse la isvor şi o spălà trei zile într'una, dar lâna nu se mai albia. A patra zi şedea lângă isvor tristă ca vai de ea, că nu 'i-se albia lâna, şi acasă ştia ce-o aştepta. Plângea şi se ruga la D-zeu, să facă vr'o minune şi s'o scape de urgia soacrei.

Cum tot plângea şi se văieta, de dată vede un voinic, tinĕr şi frumos, ca un brad, care venind la ea, o întrebà că de ce plânge. Ea îi spuse tot nĕcazul. Atunci voinicul arĕtându-i, nu departe de isvor, un fel de peatră în roşeaţa cărămiziĭ, care se măcina ca săpunul, îĭ zise: „Ia peatră de aceea roşie şi spală lâna cu ea, până s'o albi."

Şi cum zise, el să făcu nevĕzut.

Femeia luá din acea peatră, care însă nu era peatră, şi frecând lâna cu ea, îndată se făcu o spumă roşie ca sângele, ear apa începu să fearbă în clocot, şi când scoase lâna, ea era albă ca zăpada. Atunci se întoarse îndată acasă la soacră-sa.

Sgripţorăica de babă se mirà mult de frumoasa albeaţă a lâneĭ, dar tot nu-'şĭ lăsà nora în pace. Acum o trimise să-'ĭ aducă, de unde-o şti şi-o găsì, earbă verde şi fragĭ coapte, orĭ de unde nu, să nu se maĭ întoarcă acasă.

Altă năpastă pe capul bieteĭ femeĭ. De unde să găsească ea acum earbă verde şi fragĭ coapte?! Dar ce era să facă! Se duse la câmp şi-'şĭ aruncà ochiĭ departe, în toate părţile; numaĭ pustiu şi ger. Căcĭ abia se luase pe ici-colea zăpada. Aşa mergea biata rătecind şi plângĕnd, din câmpie în câmpie; când eată, că ear voinicul dela isvor se apropie de dînsa şi o întreabă: „De ce plângĭ şi rătĕceştĭ pe aicĭ?" Ea îi spuse earăşĭ nĕcazul.

Atuncĭ voinicul o luà de mână şi o duse într'o poiană verde cu fragĭ coapte, ca în luna luĭ Cireşar. Ea-'şĭ umplu braţele de earbă verde şi poala de fragi coapte, şi aşa se întoarse la soacră-sa acasă.

Ear baba cloanţa, cum vĕzu earba şi fragile coapte, zise: „Ei, acum vĕd şi eu că a venit primăvara! Să mĕ suĭ cu oile la munte!"

Ea avea adecă oi multe, ciobanĭ şi cânĭ. Se găti dar de plecare, şi luându-şĭ turma şi ciobaniĭ cu câniĭ şi d'ale mâncăriĭ ear pentru sine nouĕ cojoace mari până în pămĕnt, — la întâia Martie ajunse cu oile la munte.

D-zeu atuncĭ hotărî s'o pedepsească pe baba pentru rĕutatea ei, şi eată că de-odată începu să ploaie cu zăpadă.

Baba, cum vĕzù, îşĭ strînse turma şi îmbrăcà cele nouĕ cojoace. In ziua dintâiu se udà cojocul d'asupra, de se înmuià de tot, şi trebuì să-'l lapede; apoĭ tot aşa, în fiecare zi câte un cojoc, până ce-'şĭ lăpĕdà toate cojoacele. Nouĕ zile plouà tot mereu, ear' în noaptea cea din urmă, când baba nu maĭ avea nicĭ un cojoc uscat, trimise Dzeu un ger aspru, aşa, că a zecia zi şi baba şi ciobaniĭ şi câniĭ şi turma întreagă se găsiră îngheţaţĭ şi prefăcuţĭ în stanĭ şi bolovanĭ de peatră.

De atuncĭ şi până astăzĭ, la începutul luĭ Martie, se aude prin acele locurĭ un plâns de muiere, un urlet de cânĭ şi un sbierăt de oĭ multe, şi atuncĭ de loc ceriul se posomoreşte, viscole se pornesc cu ploĭ şi zăpadă, care ţin într'una, nouĕ zile, câte cojoace avuse baba Dochia.

Atanasiu Lazar,
învĕţător.

HAZ.

La teatru.

Un domn către o păreche tineră care vorbia tare:

Vĕ rog, vorbiți mai încet, findcă nu pot înțelege nimic.

*

Costică: Iancule, ești tu superstițios?
Iancu: Nici de cum, de ce?
Costică: Atunci împrumută-'mi 13 lei.

*

O pacientă la doctor.

Doctorul: Trebue să luați câteva băi cert, să eșiți mai dese ori la aier curat și să vĕ îmbrăcați mai ușor.

*

Acasă.

Bărbatul: Ei, ce a zis doctorul?

Nevasta: 'Mi-a zis doctorul să plec numai de cât la băi, după aceea să merg la o stațiune climaterică și să-'mi comand imediat niște toalete mai ușoare.

PARTEA ECONOMICA

Adunarea generală a acționarilor „Bancei Naționale."

Dumineca trecută a avut loc adunarea generală a acționarilor Băncei Naționale din București în sala de jos a Băncei.

Ședința s'a deschis la orele 2 și 20.

A presidat dl guvernator M. C. *Sutzu*, asistat de dl Eug. *Stătescu*, președintele consiliului de censori, dnii directori Eugeniu Carada, Anton Carp, Teodor Nica, D. Nenițescu, I. G. Bibicescu, și dnii censori C. Nacu, Al. Vericeanu, Enric Catargi, I. Procopie Demetrescu și B. Arvenesso.

După-ce dl Anton Carp a făcut apelul d-lor acționari presenți, dnii Dim. Sturdza și Al. Protopopescu, dintre acționari, au fost invitați să asiste biuroul.

In urmă dl guvernator Sutzu a dat citire raportului consiliului de administrație către adunarea generală, ear dl censor B Arvenesso a dat citire raportului consiliului de censori.

Necerênd nimeni cuvîntul, s'a procedat la votarea ordinei de zi.

S'a aprobat bilanțul anului 1899, s'a dat descărcare consiliului de administrațiune pentru gestiunea sa și s'a aprobat distribuirea beneficiilor realisate conform bilanțului.

Procedându-se la alegerea unui director și a unui censor, au fost realeși dl I. G. *Bibicescu,* director cu 1.528 voturi, și dl I. P. *Dumitrescu,* censor, cu 1.518 voturi.

Au luat parte la vot 155 de persoane.

Dl guvernator Sutzu a proclamat resultatul votului și a ridicat ședința la orele 4 și 20 minute.

Din raportul consiliului de administrație către adunarea generală se vede, că la 31 Decemvrie 1899 acțiunile Băncii erau astfel repartite: 12,582 acțiuni nominative și 11.418 la purtator.

La aceeași dată, valoarea nominală a fondurilor publice era de 13.823 500 față de lei 12.103.000 la 31 Decemvrie 1898, ear fondul de reservă de lei 12 631.569, adică sporit cu 1.210.509 lei în curs de un an.

Mișcarea totală a efectelor scomptate în 1899 a fost de lei 211.500.000 în cifră rotundă, față de lei 216.000.000 în anul precedent.

Soldul efectelor rĕmase în portofoliu la 31 Decemvrie 1899 era de 35.741,914 lei, adecă cu 7.883.323 lei mai puțin ca la finele lui 1898.

Beneficiile realisate din scompt au fost de lei 2 577.522, dintre cari lei 1.737.077 la administrația centrală, taxa scomptului variând între 5 și 9%.

In anul trecut Banca Națională a avut în suferință efecte în valoare de 130.846 lei, astfel că consiliul a trecut la comptul de profit și perdere o sumă de 30.894 lei cu speranța de a incassa cea mai mare parte din sumele de mai sus.

Mișcarea totală a întratelor și remiselor a fost, în 1899, în valoare de lei 74.490.604, fața de lei 149.411.786 în 1898, scădere care se explică prin lipsa aproape complectă de exportațiuni.

Efectele spre incassarer represintă o cifră de 18.702.719, ear împrumuturile pe fonduri publice efectuate în 1899 s'au ridicat la suma de 76.750.700 lei, cu vre o 15 milioane mai mari ca cele efectuate în anul precedent. La finele anului soldul acestor împrumuturi a întrecut cu vre-o opt milioane pe acela de'a finele anului 1898.

In cursul anului 1899 s'au făcut depuneri de efecte publice și de bonuri de tesaur emise de Stat, cu ocasiunea ultimului împrumut, în valoare de 182.013.708 lei, dintre cari s'au retras 180.540.163 lei, rĕmanênd la 31 Decemvre un sold de 76 172.242, fața de lei 74.698.697 rĕmași ca sold la 31 Decemvre 1898.

Valoarea totală a imobilelor Băncei, la finele lui 1899 a fost de lei 5.099.309, ear a materialului și mobilierului de lei 480.522.

Mișcarea Cassei a fost în 1899 în descreștere cu 96 de milioane față de anul precedent. Intăririle au fost de lei 560.476.501, eșirile de lei 566.717.201, ear soldul la finele lui Decemvre de lei 96 313.117.

Biletele în circulație în anul 1899 au fost în termen mediu de lei 141,303.829, adecă cu lei 19,967.362 mai puțin de cât în 1898, raportul lunar între reserva metalică și circulațiunea financiară variând între 43 87 și 54.86.

Fondurile cassei de pensiuni și ajutoare a funcționarilor s'au urcat în 1899, de la 551.313 lei, le 675.482 lei, fonduri plasate în efecte publice în valoare nominală de lei 732.600. Cassa servește pensiuni și ajutoare anuale de 7 822 lei.

Beneficiile brute realisate de Bancă în 1899 au fost de lei 6,047.646, în care e însumat și soldul repurtat al anului 1898, în cifră de 812 lei. Cheltuelile fiind în sumă de 1,567.046, beneficiul net e prin urmare de lei 4,480,600.

După statute, beneficiul trebue să fi ast-fel împărțit:

Lei 720 000 ca prim dividend de 6%; lei 752 120 la fondul de reservă; lei 601.696 ministerului de finance, ca dividend, în afară de 961.600 ce se cuvine statului; lei 210 593 consiliului de administrație și de censori; 30.084 cassei de pensiuni și ajutoare a funcționarilor Băncei; 2,164.800 al doilea dividend de 72% (lei 90 bani 20 de acțiune) și mai rĕmâne o sumă de 1.305 lei de repurtat în anul 1900.

In ce privește dividendul, Banca Națională a plătit acționarilor sei pentru anul trecut lei 120.20 de acțiune, adecă cu 80 de bani mai puțin ca Banca Belgiei, care a plătit 121 de lei tot pentru acțiunea nominală de 500 lei.

In anul 1898 Banca Națională a plătit un dividend de 112 lei, ear Banca Belgiei de 114 lei.

*

Prelegeri economice.

Grebenaț, în 15/27 Februarie 1900.

Din însărcinarea Asociațiunei economice a comitatului Timiș, dl învĕțător Nicolau Șofariu din Mramorac, a ținut în decursul iernei curinte în comuna noastră Grebenaț 10 prelegeri economice. Numitul domn într'un frumos limbagiu poporal românesc înțeles de toți ascultătorii, a preles cu mare [illegible] știință de [illegible], despre [illegible] pentru viie indigene și americane în general și în special, despre gunoiu, despre *cultura pomilor*, despre păduchii sângeroși, precum și despre alte ramuri ale economiei poporale.

Dl Șofariu în predarea prelegerilor sale a dovedit, că poartă mare interes de desvoltarea economică a poporului din care a eșit. Poporenii cari cu interes și mare bucurie au luat parte la prelegeri, au și primit multe învĕțături frumoase de cari cu mare dobândă se vor folosi în vieață pe terenul economic.

Pentru arangearea acestor prelegeri atât de folositoare poporului econom, în numele economilor din Grebenaț, exprim cea mai adâncă mulțămită asociațiunei economice a comitatului Timiș, care cu stimă este rugată și în viitor a continua cu ast-fel de prelegeri folositoare.

Primească și domnul prelegĕtor cele mai sincere mulțămite pentru zelul arĕtat cu prilegiul ținerii prelegerilor.

Economul cărturar.

Pagini din istoria României

de

G. COȘBUC.

1876—1878.

V.

Risipirea Plevnei.

V.

Din zi în zi s'așteptau împresurătorii ca Osman să iasă cu puterea din Plevna. Soldații lui și așa erau meniți să piară de boale, de frig și de foame, și dacă era vorba să moară, ce le păsa lor în ce chip îi ajunge moartea. Era de priceput, că Osman va eși cu ai sĕi hotărît, ori să deschidă drum, ori să peară cu toți ai sĕi și că prin urmare ziua ieșirii sale va aduce o luptă desnădĕjduită, o încăerare grozavă la care vor trebui să ia parte toate oștirile.

Intr'o Duminecă, în ajunul sĕrbătorii Intrării în Biserică, a venit în tabăra creștinilor un sol de al lui Osman. Spunea solul, că Osman întreabă pe Domnitorul Carol, dacă îi dau voe oștile creștine să iasă din Plevna cu toată oastea sa, fără arme, și să se ducă nesupĕrat spre Sofia.

Lucrul acesta se obicînuește în rĕsboae. Eșirea fără arme înseamnă cât și o închinare.

Domnitorul i-a rĕspuns, să ducă știre lui Osman, că aceasta nu se poate. Osman era un general așa de vrednic; el și-ar fi adunat altă oaste, în scurtă vreme, și ar fi sărit pe creștini.

Atunci a spus solul, că Osman cu arme cu tot nu voește să se dea prins, și că va face cumplire mulă și vărsare de sânge când va ieși.

Apoi a plecat solul. Se vedea din solia asta, că Osman era ajuns de cuțit până la os, și că în curênd va ieși. Intr'adevĕr el îndată după întoarcerea solului a și dat porunci să se pregătească ai sĕi de ieșire.

Dar și creștinii erau pe pază.

In toate diminețile, de către ziuă, se da în tabăra creștinilor semn din trîmbiță și tote oștile s'adunau sub arme. Asta se făcea din pricină că vrășmașii caută să isbească pe furiș mai ales în zorii zilei, când oștile obosite dorm mai adânc. Ostașii nostri steteau gata de luptă în fie-care dimineață și nu intrau în corturi, până ce nu sos'au călăreții trimeși să vadă laturile și să caute dacă s'arată oștiri turcești.

Toți ai nostri aveau la ei și zi și noapte merinde și plumbi pe trei zile, ca să fie gata de plecare în toată vremea. Domnitorul nostru da necontenit ocoale pe la redutele noastre și prin tabĕră, ca să vadă dacă sunt toate în bună rînduială.

De a doua zi, de la sĕrbătoarea Intrării în Biserică, tunurile turcești au început să-și slăbească focul, ear în zilele următoare l'au contenit de tot. Era earăș un semn că Osman se gătește de fugă. Și într'adevĕr la 27 Noemvrie, pichetele noastre au vĕzut de pe dealurile din stânga Vidinului, că pe șesul de lângă Plevna s'adună mereu care încărcate și tunuri și că se îngrămădesc spre podul de peste rîu. Fugarii turci din ziua aceea aduseră vestea, că Osman și-a adunat oștirile de prin redute, că le-a dat cea din urmă merinde ce-a mai avut-o, li-a dat iarbă de pușcă din belșug și câte 150 de plumbi de fie-care soldat. Ear noaptea târziu, călăreții noștri din posturile înaintate au auzit neîntrerupt sgomot de cai și vuet de guri dincolo de Vid pe șesul Plevnei. Toată noaptea s'a auzit un murmur ca de o adunare mare de oameni; s'au mai auzit și sgomote, pe cari, după semne, le făceau Turcii cu așezarea altor două poduri pe Vid alături cu podul cel de peatră.

Era potop de Turci adunat pe șes acolo, așteptând zorii zilei, ca să rĕsbească printre oștirile noastre. Alături cu oștirile erau locuitorii turci ai Plevnei care'și încărcară averea lor pe care, ca să fugă, nevrênd să cadă prinși în mâinile urgisiților de creștini. Mulți dintre ei aveau arme de foc, alții erau gata să se apere cu topoare cu, furci de fer, cu coase, cu sulițe făcute în pripă dintr'un lemn cu fier în vîrf.

Noaptea asta n'au s'o uite nici odată cei ce-au avut parte s'o trăiască. Prin tabăra creștinilor era o fierbere ca în ziua peririi; toți erau în picioare, ordonanțele alergau în ruptul capului de la un batalion la altul, oficerii își numĕrau puterile și alergau dând porunci, tunurile începură să facă manevre, călăreții își îndesau escadroanele, companniile de geniu săpau și îndreptau șanțurile pe partea de unde avea să le isbească Osman — o sută două-zeci de mii de oameni, ostenii creștini, făcură din noapte zi și se mișcară într'una ca valurile mării. Inimile lor băteau de neastîmpĕr. Mâne, mâne avea să fie ziua, când vor trebui să stea față în față cu Osman, cu omul acesta care i-a ținut pe loc cinci luni, și i-a secerat așa de cumplit din ascunzĕtorile lui. Da! nu din șanț în șanț, fără să-și vadă fața, ci pe câmp neted aveau să se mĕsoare, ochi în ochi! Cât de viteaz bărbat să fii, îți simți inima strînsă, când te știi în fața unei așa de grozave ptimejlii, când îți închipuești încăerarea din urmă a cinci-zeci de mii de Turci desnădĕjduiți, turbați în ura lor față de creștini, amăriți de lipsurile duse și îndârjiți de vitejeasca lor mânie!

NOUTAȚI

Arad, 9 Martie 1900.

Numire. Mercurĭ a apărut în foaia oficială „Budapesti Közlöny" decretul numirii d lui Ioan Beleș ca *notar public* în Arad!

Il felicităm sincer.

Prin numirea d luĭ I. Beleș rĕmâne vacant mandatul de deputat al cerculuĭ Radna. Aflăm că Românimea de p'acolo ar dori să aleagă pe venerabilul protopop V. Beleș.

*

Alegere. Incetând din vieață deputatul Lipoveĭ, Görgey György, în curênd va fi alegere și în acest cerc.

*

Școlĭ de stat. „Arad és Vidéke" îl ocărește, ear noi îl lăudăm pe bravul preot al Drauțului, dl Milentie Pap, pentru că în fruntea poporului sĕu, în comitetul comunal a zădărnicit planul inspectorului școlar Varjassy, care voia să ridice acolo școală ungurească de stat.

*

Duel sângeros. *Erĭ, 9 l. c. n., s'a petrecut în Budapesta duelul între Holló Lajos (redactorul lui „Magyarország) și* Dienes *Márton (redactorul lui „Egyetértés").* Amêndoi s'au ales cu rănĭ foarte grele, *căcĭ duelul (cu sabia) a decurs pe moarte-pe viață. Nicĭ unul nu s'a apĕrat, ci amêndoi loviau ca turbațĭ. A fost peste putință să-'i mai despartă martoriĭ, până-ce amêndoĭ au căzut fără simțirĭ și scăldațĭ în sânge. Sunt rănițĭ la têmple atât de greu, că zac amêndoi sub îngrijirea continuă a doctorilor.*

*

Bànffy și Ugron. Pentru vătămările ce i-s'au făcut baronului Bánffy în foaia nemțească „Vaterland" pe tema „cassei electorale," — lucrurile s'au desvoltat acum până *la ascuțiș*, așa, că au trebuit să se amestece în afacere deputațĭ din toate partidele și miniștri. Erĭ s'a ținut în Dietă o ședință închisă, în care s'a căutat, ca cu numirea, după autorul articoluluĭ „calumniator" din „Vaterland." Ne mai putênd o-[illegible], în urma provocărilor, — *Ugron Gábor* a recunoscut că *autorul articolului vătĕmător e dênsul.* Provocat apoi din partea ședinței închise și, îndeosebi, de Gajári să revoace calomniările făcute la adresa lui Bànffy,— *Ugron* a respuns categoric, că le susține pentru toate *și nu revoacă nimic.* Aproape toți patrioțiĭ sunt supărați pe Ugron, îl ocăresc aspru și 'l numesc *„politician mort".* Clubul independentist din Cluj i-a votat însă încredere.

*

Socotelĭ înapoiate. Se știe că sinodul a îndrumat pe dl N. Zigre să dea socotelĭ în regulă despre chivernisirea fondațiuneĭ Zsigaiane. Nu de mult, d-sa a și trimis socotelile, dar făcute așa fel, că consistoriul, în ședință plenară, *li-a respins.* Sunt interesante lucrurĭ privitoare la această fondațiune și noi vom reveni, ori câtă supărare am face dlui Zigre.

*

Românĭ harnicĭ!? Se știe ca de cum este anul am dovedit chiar cu *manuscrisul dluĭ D. Voniga*, că insultele din foile maghiare împotriva noastră sunt puse la cale de nenorocițiĭ înșișĭ în simbria „neamurilor". D. Voniga scrisese adică faimoasele lui proșurĭ pe când era în cancelaria dluĭ T. Popescu și din bunăvoința dluĭ T. Ceontea e și până azĭ dator la tipografia diecesană.

Suntem acum pe cale de a descoperi și pe autorul scrisorilor și articolilor murdarĭ scrișĭ în „Magyar Szó", organul lui Bànffy, împotriva capuluĭ eparchieĭ Aradului, pe care-l osândește aspru, pentru-că nu este destul de mare — *maghiaron*, ci ține cu naționaliștiĭ.

Și acest autor este un *Român.* Și încă dintre cei carĭ jucase rol sub domnia episcopuluĭ Mețianu.

*

Notariatul de la Cinteiu și fibirĕul Csukay. Cu tot dinadinsul acest fibirĕu-pașă și slujbaș neînfrênat — s'a pus să-'șĭ facă de cap. Tot slujbaș ungur să fiĭ, dar' nelegiuiri de feiul celor faptuite și de satrapul *Csukay*, par'că n'ar fi permis să 'ți se îngăduie nici chiar în pașalicurile din Ungaria, și nici chiar în a lui Bànffy școală să fi crescut! Și, cu toate astea, fibirĕului Csukay toate 'i se îngăduie, chiar și acum, sub stăpânirea „dreptului" vicișpau *Dálnoky* Nagy Lajos, care atât de îmbelșugat era la început în făgăduințe. Din parte românească a fost, nu de mult, binișor forfecat Csukay, chiar și în adunarea comitatului. De geaba. Nelegiuirea, se vede, este hrana lui sufletească, și nu-i doctor ca să-'l lecuiască. Adecă *n'a fost,* dar' acum *'și l'a găsit însuși,* în comuna Cinteiu. De când adecă vacant se găsește postul de notar în această comună, scumpul fibirĕu al dlui Dálnoky — *două* alegeri a „isprăvit", în felul seu, și *amêndouĕ au fost nimicite,* prin ținuta bărbătească și deamnă a bravilor alegĕtori români de acolo. Planul diavolesc al fibirĕuluĭ a fost deci de două ori spulberat, și el cu buzele umflate a rĕmas. Cu toate astea însă — pașa Csukay nu se lasă!

A publicat acum concurs pentru *a treia alegere* — oblu în jidoveasca lui fițuică *„Kisjenö Erdöhegy és Vidéke"*, ear' într'însa — nici de fel! Și încă cum?! Concursul a apărut în *4* Martie cu termin ultim pe *11* Martie; va ză zică, nici macar *8 zile* nu sunt la mijloc, — terminul *minimal* (cel mai scurt) ce poate fi pentru înaintarea concurselor de la data publicării! Nici acesta nu-'l mai respectează acum dl fibirĕu! Și cine crede el oare că nu-'i înțelege și această mai nouă blăstĕmăție? 'Și-a gas't o! Par'că atât de proști îi poate ține dumnialui pe Valachii de la Cinteiu și pe ai lor doriți! Să nu se creadă însă, că „Măria Sa" ar fi așa de sĕrac cu duchul, căci ascultați numai cum s'a gândit el să-'și acopere blăstĕmăția: Textul concursului l'a datat din *2[illegible] Februarie,* ca să-'l scoată în vileag — abia în *4 Martie*! Om Csukay și nu tufă!

Se mai știe apoi, că „Măria Sa" a și început deja vênătoarea earăși prin Cinteiu — după votul pentru doritul seu Unguraș, cu care să „fericească" pe Valachii notariatului. Mofturi! Cinteienii noștri au dovedit doară ce știu și ce pot. Legea și dreptatea pe a lor parte este.

Curagiu și bărbăție, iubiți Cinteieni!

Strîns uniți și 'n bună înțelegere plecați și a treia oară la alegere; nu lăsați să vi-se păteze steagul, pe care atât de mândru l'ați purtat până acum, și vedé-veți, că pîrjol are să treacă și a treia oară peste tot planul viclean și hidos al volnicului vostru fibirĕu. Ear' vĕzêndu vĕ încă odată isbânda, simțit bobârnac o să-'i dea peste nas și mai marii lui! *Un Cinteian.*

*

Munca stăruitoare își are bună resplată. Din *Iertof* ni-se scriu următoarele: „In împregiurările de azĭ, când poporul nostru abia maĭ supoartă multele greutățĭ și neajunsurĭ materiale, ca să-'șĭ poată păstra și limba și legea străbună, el trebue să fie totdeauna deștept și treaz, spre a nu cădè în cursele înșelătoare ale dușmanilor. De aceea ne și saltă inima de bucurie, vĕzênd icĭ-colea câte o comună românească înaintând și înflorind. Bravul nostru preot Teodor *Panciovan*, care ca un bun păstor, cu greutățĭ și cu oboselĭ destul de marĭ, în timp de 25 de anĭ a adus comuna noastră la un grad foarte înaintat. La stăruința D-sale s'a format aicĭ un „cor" de plugarĭ, care azĭ face fală la întreaga împregiurime. Așa, de pildă, ziua „Lăsatuluĭ de carne" va rĕmânè o zi neuitată în vieața poporuluĭ din comuna *Retișor*. Corul de plugari, în frunte cu dl president Ioan *Sav.*, apoĭ cu dniĭ Cornel Panciovan, Vasilie Miclea, Pavel Miclea și Traian Murgu, care cu multă dibăcie au știut instrua pe tineriĭ diletanțĭ în maĭ multe cântărĭ, a dat un *concert* împreunat cu *teatru* în ziua și în comuna sus numită, la care a luat parte întreaga comună, cum și din satele de prin pregiur. Corul a cântat spre mulțumirea tuturor maĭ multe cântece potrivite și alese, apoĭ a predat cu bun succes piesa teatrală „Sĕrăcie Lucie" de Iosif Vulcan. După producțiune au urmat apoĭ jocurile naționale „Călușerul" și „Bătuta", jucate de 11 tinerĭ. Iți era mai mare dragul a privi la ei. Toți erau îmbrăcați unul ca altul în costum național. Aplause nesfîrșite 'i-au întimpinat în tot decursul joculuĭ. S'au pornit apoi și celelalte jocuri, cari au fost o adevĕrată bucurie și pentru privitori și pentru tinerimea noastră de plugari, care vesel 'și-a petrecut până în zori de zi.

A. Iertofanul.

*

Necrolog. Ni-se trimite următorul trist anunț: Petru Suciu, protopresbiter gr. or., ca părinte dimpreună cu Anna Rudow ca fiică adoptată, în numele lor, și al numeroșilor consângenĭ, cu inimă frântă de durere anunță, că *Lucreția Rudow născ. Suciu*, după lungi durerĭ în etate de 40 de ani în 21 Febr. (5 Martie) la $11\frac{1}{2}$ ore a repausat în Domnul. Rĕmășițele pămêntești ale fericitei s'au astrucat în 23 Febr. (7 Martie) la 3 ore după ameazĭ din casa de sub Nr. 237. A.-Pecze utcza, după ritul bisericei gr. or. din loc. Oradea-mare, 22 Febr. (6 Martie) 1900. Memoria să i fie binecuvêntată!

*

Dumnezeu nu bate cu bâta. Ni-se scriu următoarele rîndurĭ: Nenorocitul notar *Dénes István* din Cuied e cunoscut deja de mulți inși și între Români, ca un hîdos româno-fag. Acum l-a ajuns și pe el dreapta pedeapsă a lui D-zeu, că de șese lunĭ nu e în stare să mai conducă cancelăria. In tot timpul acesta, fiind dus la spital, — au fost trimișĭ din partea fibirăului notariĭ din Tauț și din Nadăș, ca aceștia să ia în evidență cancelaria și cassa notariatului; cheia de la cassă însă n'a fost găsită de ei, căci e la notărășița, care a fost dus-o cu sine la Pesta. S'a întors tocmai acum și Dènes de la spital, dar tot fără sănĕtate în oase și fără putere de a maĭ conduce oficiul notarial. Așa, de pildă, au fost publicate în carnevalul acesta vre-o 12 părechi, cari au voit să lege căsătorie, dar neavênd cine să li-o facă, a încheiat fiecare cea maĭ civilă căsătorie: căsătoria *nelegiuită*. Ar fi timpul, ca d-niĭ de la comitat să se îngrijească de soartea acestui notariat, care e compus din două comune; ear pe acest neom, care de mult nu mai era vrednic de această slujbă și care a zis, că „și D-zeul Românilor e de nimica" și că „luĭ nu-ĭ trebuie să i dee D-zeu pâne, că-'și câștigă el" — să-'l pună odată la o parte. De șese lunĭ își trage plata și nu poate lucra nimica, căci, pe cât era de monstru, pe atât de sĕcate îi sunt acum puterile. — Eată dară, că e mare și puternic D-zeul Românilor!

Un cuiedan.

*

Un jude sătesc — rătăcit. Sub titlul „Birĕu bătăuș" ni-se scriu următoarele: „Earăși „hireșul" birĕu *Laszkucz* Gyorgye și soțul sĕu, jidanul *Paskevitz* Furnica din Aldeștĭ, carĭ maĭ anul trecut încă au fost arĕtațĭ publiculuĭ, de vr'o treĭ orĭ! Laszkucz Gyorgye, birĕul „hireș" (cum însușĭ se numește), bate pe oameniĭ din sat, dacă ăștia nu beau destulă otravă la iubitul sĕu jidan. Zălogește pe oamenĭ pentru jidan, duce porcul din ocolul omuluĭ și-l dă jidanuluĭ pentru beutura luĭ puturoasă. Tot el, birĕul „hireș", cumpenește oameniĭ să-'șĭ vêndă pămênturile la fratele sĕu Ițig Furnică. S'a întrepus el însușĭ, ca Româniĭ să nu poată cumpĕra casa dela doamna Stănescu din Arad, care o avea în Aldeștĭ, ci numaĭ jidanul; dênsul, cu ajutorul prăpăditului „Rudă lungă", au cumpĕrat și casa aceea; ear acum au început să cumpere pămênturĭ dela biețiĭ oamenĭ, lăsându-ĭ pe drumurĭ.

„Maĭ zilele trecute, venind din târg dela B. Șebiș, birĕul s'a oprit înaintea puticeĭ soțuluĭ sĕu Paskevitz; a intrat acolo și s'a pus la rachiu. Maĭ era acolo și nenorocitul *Faur* George, amețit de otrava jidanuluĭ. Birĕul Laszkucz 'i a dat sor să maĭ bea încă, până ce nenorocitul om nu maĭ putea să stea pe picioare. După asta apoĭ, ca din senin, se apucă birĕul de bietul om, începu a-l îmblăti, până-ce în urmă cu sticla de vinars îĭ sparse și capul deasupra ochiuluĭ, așa, că luĭ Faur începu să-ĭ curgă sângele șiroaie.—Așa birĕu are de multă vreme comuna Aldeștĭ! Ear asta e totușĭ prea mult. Ar fi timpul, ca ceĭ chemațĭ să mântuie odată comuna de acest om pĕcătos." — *Colubrul.*

*

Avis.

Mai mulțĭ abonențĭ se adresează redacțieĭ *în afacerĭ de abonament. Rugăm să ia toțĭ la cunoștință, că afacerile acestea privesc* administrația, *despre ale căreĭ agende (provocărĭ, chitanțe etc.) redacția nu are cunoștință. Prin urmare ori-ce afacerĭ de felul acesta se resolvă și lămuresc d'a dreptul de administrație.*

*

Armata Statelor Unite posedă în persoana Miss *Nelly Miles* singurul șef de musică de sex femenin. Miss Miles e vara generalului Nelson Miles, de care s'a vorbit așa de mult în timpul rĕsboiului Cuban. In exercițiul funcțiunei sale, Miss Miles poartă chipiul și tunica reglementară, iar rochia e făcută dintr'o stofă asemenea aceleia, din care se fac pantaloniĭ musicanților.

*

Mulțămită publică. Creștinul nostru Dumitru Muntean a dăruit sfteĭ noastre bisericĭ încă în anul trecut un rênd de odăjdiĭ în preț de fl. 30; ear în anul acesta credincioșiĭ Ilie Urs și Petru Dărăbuț câte un rênd de odăjdiĭ, fie-care în preț de fl. 50. Primească marinimoșiĭ creștinĭ și pe această cale cele maĭ călduroase mulțumite pentru frumoasa lor faptă. Dumnezeu să le rĕsplătească. *Curtici*, la 7 Martie n. 1900. *P. Givulescu*, paroch gr. ort. rom., președ. com. parochial.

*

Se află de vênzare 50 de care fên, calitate bună și cu prețuri foarte moderate. Informațiuni mai de aproape la Administrația foii noastre.—

*

Alexa Perian, croitor modern în Oravița oferă îndeosebĭ publiculuĭ român depositul seu bogat asortat cu cele maĭ moderne postavurĭ englezeștĭ și garanța uneĭ confecțiunĭ perfecte.

*

Candidat de advocat român

Poate afla aplicare în cancelaria advocatuluĭ Dr. Ioan Suciu în Arad.

Oferte sunt a se adresa direct.

*

Poșta administrațieĭ.

Șugag. Numaĭ trimițênd D.-V. taxa de 2 fl. se poate publica.

L. Băiaș. Trimițênd 1 fl., se poate.

St. Cărăbaș, Cella. Da.

Ioan Miloș, Pesac Dacă nu ne scriĭ că ce anume boală au, cum să știm ce leac e bun?

P. Gergar, Recița. Nu e nicĭ o blamare, dacă administrația aduce aminte abonenților cât datoresc. Așa e obiceiul în toată lumea. D V. vețĭ plăti ce datorațĭ pe anul acesta, ear' nu restanțe.

I. Mattei, Fădimac. Nu sunt în românește. Prescurtare găseștĭ în cartea „Amicul Poporuluĭ" (prețul o coroană).

P. V. Măderat. Adresează dluĭ V. Mangra.

D-lor Constantin Drăgulescu în Berzassca: Adam Strain Resicza, Petru Gergar Resița, George Putici, învĕțător în pens. Lipova. Pavel Tĕrfeloaga Jablanița, Absolon Feier Brad: In avisul nostru ce v'am trimis pe „hârtie roșie", *v'am rugat* să reînoiți abonamentul pe anul 1900, căcĭ după cum știut este, abonamentele sĕ plătesc înainte la toate foile din lume; eară dacă am pomenit în avisuri și de restanțe din anii trecuțĭ, am făcut-o pentru că între 3000 abonenți, căror am fost *nevoițĭ* a le trimite hârtii de acestea „roșii", sunt și de aceia cari au restanțe pe anii trecuțĭ. — A-'i provoca pe fiecare în parte, ar costa prea mult.

ECONOMIE.

Cereale (bucate).

De acĭ încolo prețurile pe piețe se socotesc în *coroane* și după *50 chilograme*, ear' nu ca și până acum, după maja metrică (100 chilograme).

Prețurile dela 8 Martie n.

In *Arad:*

Grâul cel maĭ bun . .	cor.	6.80—6.90.
Grâu mijlociu	„	6.70—6.80.
Cucuruz	„	4.40—4.50.
Sĕcară	„	5.50.
Orz	„	5.30.
Ovĕs	„	4.25.

Editor: **Aurel Popovici-Barcianu.**
Red. respons.: **Ioan Russu Șirianu.**

H. Rosenblüh si soţ, în Arad, Piaţa-Libertăţii 19.

Novităţile noastre în

stofe de primăvară

au sosit şi le avem în asortiment bogat

Mostre în provinţă trimitem gratuit.

Se pot căpăta în mare asortiment: covoare, perdele, plapome, saltele de cea mai bună calitate.

H. ROSENBLÜH şi soţ, ARAD.

H. ROSENBLÜH şi soţ, ARAD.

Pânză şi pânzături pentru masă, ştergare, damaste şi stafire (truse) pentru mirese le avem solid confecţionate şi în asortiment bogat şi permanent în deposit . . .

H. ROSENBLÜH şi soţ, ARAD.

Ciorapi impletiţi de robi pentru dame, bărbaţi şi copii, pe lângă toată urcarea continuă a preţurilor, procurându-i în condiţiuni favorabile, vindem şi mai departe cu preţurile vechi. . . . .

Mănuşi glace de Praga pentru dame, cu trei nasturi, părechia . . . . 85 cr.

Veritabile mănuşi de Carlsbad pentru dame, cu patru nasturi, părechia . . . 95 cr.

H. ROSENBLÜH şi soţ, ARAD.

425 1—9

Conducătorul prăvăliei: George Jankovits.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Banca generală de asigurare mutuală.

„TRANSILVANIA"

423 3— **ÎN SIBIIU.**

asigurează pe lângă cele mai favorabile condiţiuni:

1. în contra primejdiei de foc şi de explosiuni; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, producte de câmp, mobile ş. a.;

2. pe viaţa omului în toate combinaţiunile, precum: asigurări de capitaluri în casul morţii şi pentru terminuri fixate, de zestre şi de rente.

Deslusiri se dau, şi oferte de asigurări se primesc din comitatele: *Arad, Bichiş, Bihor, Ciănad, Caraş-Severin, Timiş şi Torontal*

Agentura principală din Arad.

Strada (Széchenyi Nr. 1. casa dlui advocat Dr. Virgil Bogdan etagiul II.) precum şi prin agenturile cercuale şi speciale.

Imprumuturi ieftine pe amortisaţie

Recomand în atenţiunea on. proprietari de pământ şi proprietari de case în Arad-centru, că prin mijlocirea mea pot obţinè până la cele mai mari sume şi pe lângă condiţiuni foarte favorabile

imprumuturi ieftine amortisaţionale cu amortisaţie de 15—50 ani.

Nu comput înainte nici un fel de remuneraţie, convertesc datorii vech, de asemenea la dorinţă anticipez de la mine cheltuelile de intabulare.

Provocându-mè la faptul, că de mai mulţi ani la foarte numerosi inşi i-am împlinit spre cea mai mare mulţumire a lor trebuinţele de imprumuturi, rog cu toată stima pe on. domni proprietari de pământ şi proprietari de case, ca în propriul lor interes cu deplină încredere să se adreseze mie cu afacerile lor de imprumuturi.

Imprumuturile sunt pe camete de 4% 4½ şi 5%

pe lângă amortisare corespunzătoare din capital

Institut de imprumut pe imobile şi moşii 220 —67

Szücs F. Vilmos

ARAD, Fő-ut Nr. 5, vis-à.vis cu moara Széchenyi.

Fabrică de Casse.

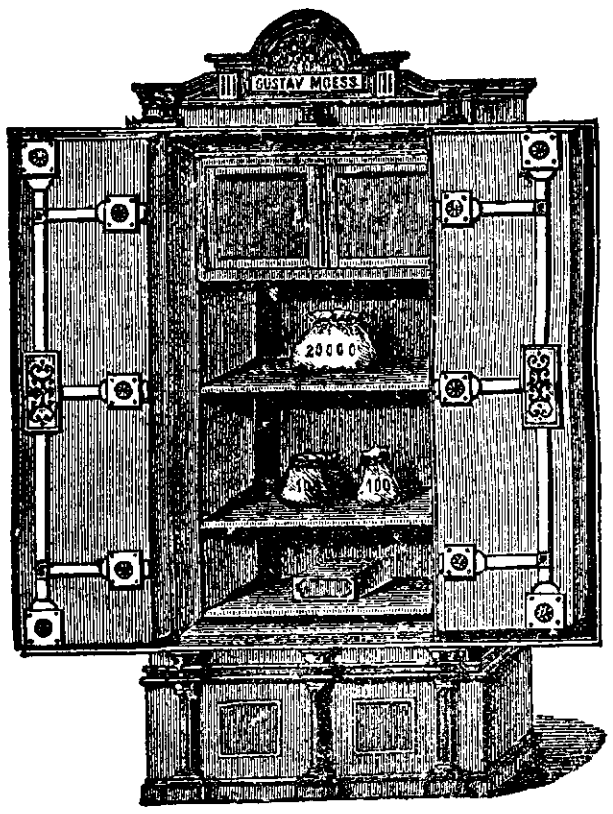

In atelierul meu se construesc

Casse de fer

obicinuite, din cel mai solid material, sigure contra focului şi spargerei.

Casse-Panczer

pentru bănci construite din cel mai veritabil oţel.

Ori-ce spargere e absolut imposibilă fie cu ori-ce instrument anume meşteşugit pentru scopul acesta.

Garantez pe deplin că în termin de 24 ore aceste casse nu se vor putè găuri.

Rog deci On. public, care are trebuinţă de Casse de fer, să mè onoreze cu increderea şi cu comandele sale, asigurându-l că va fi pe deplin satisfăcut.

Pentru biserici şi comune liferez casse pe lângă solvire în rate după învoială.

Lista preţurilor gratuit şi franco.

Cu disti să stimă:

GUSTAW MOESS

fabrică de casse

366 16— **SIBIIU Strada Poplăcei-mari Nr 8.**

Tipografia „Tribuna Poporului" Popoviciu Aurel Barcianu